

คำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญ
หรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ

เดือนเมษายน ๒๕๖๘

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

○ คำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญ
หรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ

เดือนเมษายน ๒๕๖๘

○

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

สำหรับเอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศ ประจำเดือนเมษายน ๒๕๖๘ กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้ศึกษาค้นคว้าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่น่าสนใจมานำเสนอ อาทิ ได้แก่ กรณีการออกคำสั่งที่กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุแผ่นดินไหวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญได้หวั่น กรณีประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดโทษสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งโดยทั่วไปและผ่านสื่อมวลชนไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์ กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดข้อห้ามและโทษในทางอาญาสำหรับการเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นและผลการนับคะแนนการเลือกตั้งทั่วไปอย่างไม่เป็นทางการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย กรณีการไม่กำหนดให้มีการเรียนการสอนศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ในหลักสูตรชั้นเรียนศาสนาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก และกรณีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการเลื่อนเงินเดือนสำหรับผู้พิพากษาหญิงที่ลาคลอดบุตรหรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติและสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเช็ก

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารคำวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของต่างประเทศฉบับนี้ จะเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ทุกท่านได้ทราบถึงบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรเทียบเท่าของประเทศต่างๆ รวมถึงเป็นจุดเริ่มต้นให้แก่ผู้สนใจในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการและในการปฏิบัติงานต่อไป

กองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

เมษายน ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

๑. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้หวั่น
คำวินิจฉัยที่ ๕๗๑ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)
กรณีการออกคำสั่งที่กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย
จากเหตุแผ่นดินไหวซัดหรือแย่งต่อรัฐธรรมนูญ ๑
๒. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์
คำวินิจฉัย เลขที่ P10/06 ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ (ค.ศ. ๒๐๐๖)
กรณีประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดโทษสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท
ทั้งโดยทั่วไปและผ่านสื่อมวลชนไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๑๐
๓. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
คำวินิจฉัย เลขที่ 9/PUU-VII/2009 ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙)
กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดข้อห้ามและโทษในทางอาญาสำหรับการเผยแพร่ผลการสำรวจ
ความคิดเห็นและผลการนับคะแนนการเลือกตั้งทั่วไปอย่างไม่เป็นทางการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๒๓
๔. สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก
คำพิพากษาเลขที่ ๑๗๔๘, ๑๗๕๐/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๐๑๙
กรณีการไม่กำหนดให้มีการเรียนการสอนศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์
ในหลักสูตรชั้นเรียนศาสนาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๓๑
๕. สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเช็ก
คำวินิจฉัย เลขที่ Pl. ÚS 16/24 ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔)
กรณีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการโอนเงินเดือนสำหรับผู้พิพากษาหญิงที่ลาคลอดบุตร
หรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติและสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการทำงาน ๓๗

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้หวั่น
 คำวินิจฉัยที่ ๕๗๑ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔)
 กรณีการออกคำสั่งที่กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาในการให้ความช่วยเหลือ
 ผู้ประสบภัยจากเหตุแผ่นดินไหวซัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^๑

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
 นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

กรณีนี้เกี่ยวกับการที่กระทรวงมหาดไทยออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามรัฐกำหนดฉุกเฉินที่ตราโดยประธานาธิบดี เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวให้สามารถขอรับเงินช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ โดยกำหนดเงื่อนไขให้เฉพาะผู้ประสบภัยที่เป็นเจ้าของบ้านที่มีทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ภัยพิบัติจริงเท่านั้นที่สามารถขอรับเงินช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้หวั่นพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวซึ่งมีการระบุเงื่อนไขและข้อจำกัดในการขอรับความช่วยเหลือเป็นการปฏิบัติที่เป็นพิเศษตามสมควรแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากรัฐในทันที นอกจากนี้ คำสั่งดังกล่าวเป็นเพียงการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย ไม่ใช่การขดเซยความเสียหายต่อทรัพย์สิน จึงไม่ก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินและสิทธิของบุคคล จึงไม่ถือว่าเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ประเด็นพิพาทในกรณีนี้ คือ การที่กระทรวงมหาดไทย (the Ministry of Interior) ออกคำสั่งกำหนดว่าที่อยู่อาศัยใดที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงหรือพังเสียหายอย่างสิ้นเชิงจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๙๒๑ (921 earthquake)^๒ เจ้าของที่อยู่อาศัยสามารถขอรับเงินช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ได้เฉพาะกรณีที่ผู้นั้นมีทะเบียนบ้านและเคยอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ประสบภัยเท่านั้น ขอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

สืบเนื่องจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อสร้างความเสียหายหลายพื้นที่ของไต้หวัน เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ ได้สร้างความยากลำบากให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินในไต้หวันอย่างกว้างขวาง ดังนั้น เพื่อเป็นการบรรเทาสาธารณภัย การจัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ผู้ประสบภัย และเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัย ประธานาธิบดี หลี่ เต็ง ฮุย (Lee Teng-hui) จึงได้ออกรัฐกำหนดฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙ (Emergency Decree, 1999) เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๒ โดยรัฐกำหนด

^๑ ผู้สนใจสามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่ <https://cons.judicial.gov.tw/en/docdata.aspx?fid=100&id=310752>

^๒ 921 earthquake หรือ Ji-Ji earthquake คือเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในไต้หวัน เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙) มีจุดเหนือศูนย์กลางเกิดแผ่นดินไหว (epicenter) ที่ตำบลจีจี เมืองหนานโถว ซึ่งอยู่ทางตอนกลางของไต้หวัน รัศมีของแผ่นดินไหวได้ ๗.๓ ตามมาตราริกเตอร์ (๗.๖ - ๗.๗ ตามมาตราขนาดโมเมนต์) ส่งผลให้ทั่วไต้หวันมีผู้เสียชีวิตกว่า ๒,๔๐๐ ราย บาดเจ็บกว่า ๑๑,๐๐๐ คน และประชาชนกว่า ๖๐๐,๐๐๐ คน ไร้ที่อยู่อาศัย และบ้านเรือนกว่าหนึ่งแสนหลังพังเสียหาย รวมมูลค่าความเสียหายกว่า ๓ แสนล้านดอลลาร์ไต้หวันใหม่

ดังกล่าวได้รับการตีความโดยฝ่ายตุลาการ (Judicial Yuan) ในคำพิพากษา เลขที่ ๕๔๓ ว่า แม้รัฐกำหนด ฉุกเฉินและกฎเกณฑ์เพิ่มเติมซึ่งถูกตราโดยหน่วยงานในฝ่ายบริหารจะไม่สอดคล้องกับวิธีการตามที่กฎหมาย กำหนดไว้ทั้งหมดก็ตาม แต่ก็เป็นการยากที่จะวินิจฉัยให้รัฐกำหนดและกฎเกณฑ์ดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี เนื้อหาของรัฐกำหนดจะต้องสอดคล้องกับหลักการตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งระบอบรัฐธรรมนูญของประเทศ

จากนั้น ฝ่ายบริหาร (Executive Yuan) ได้ประกาศใช้ “แนวปฏิบัติในการดำเนินการรัฐกำหนด ฉุกเฉิน ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๒” (September 25, 1999 Emergency Decree Execution Guidelines) เพื่อบังคับใช้รัฐกำหนดดังกล่าว โดยวัตถุประสงค์ประการหนึ่งตามมาตรา ๑ ของรัฐกำหนด ฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙ และข้อที่ ๓ วรรคหนึ่ง (๔) ของแนวปฏิบัติในการดำเนินการฯ คือ เพื่อให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานในฝ่ายบริหารที่ได้รับมอบอำนาจ ตามรัฐกำหนดฉุกเฉิน ได้ออกคำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๕๔๖๕ (ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒) คำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๒๓๓๙ (ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒) และคำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๕๗๑๑ (ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๒) ซึ่งคำสั่งดังกล่าวระบุว่า เจ้าของที่พักอาศัยที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงหรือพังทลายโดยสิ้นเชิงจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๙๒๑ สามารถยื่นขอรับเงินช่วยเหลือ โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้นั้นจะต้องมีทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ภัยพิบัติ นอกจากนี้ คำสั่งยังได้กำหนด ระยะเวลาในการยื่นขอรับเงินช่วยเหลืออีกด้วย ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของคำสั่งดังกล่าว คือ เพื่อดำเนินการ ตามรัฐกำหนดฉุกเฉินและแนวปฏิบัติในการดำเนินการฯ โดยไม่เกินขอบเขตของรัฐกำหนดฉุกเฉิน และแนวปฏิบัติในการดำเนินการฯ

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งไต้หวัน ค.ศ. ๑๙๔๗

มาตรา ๗ พลเมืองทุกคนไต้หวันไม่ว่าจะมีเพศ ศาสนา เชื้อชาติ ชนชั้น หรือสังกัดพรรคการเมืองใด ย่อมเท่าเทียมกันต่อหน้ากฎหมาย

มาตรา ๒๓ เสรีภาพและสิทธิทั้งหลายที่ระบุไว้ในมาตราข้างต้นไม่ควรจะถูกจำกัดโดยกฎหมาย ยกเว้น ในกรณีที่จำเป็นเพื่อป้องกันการละเมิดเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อป้องกันวิกฤตการณ์ที่จะเกิดขึ้น เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยในสังคมหรือเพื่อส่งเสริมสวัสดิการสาธารณะ

มาตรา ๑๕๕ เพื่อเป็นการส่งเสริมสวัสดิการสังคม รัฐต้องจัดให้มีระบบประกันสังคม สำหรับคนชรา และคนพิการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และผู้ประสบภัยจากภัยพิบัติอันผิดปกติ รัฐจะให้ความช่วยเหลือ และบรรเทาทุกข์ที่เหมาะสม^๓

^๓ Constitution of Taiwan, 1947

Article 7 All citizens of the Republic of China, irrespective of sex, religion, race, class, or party affiliation, shall be equal before the law.

Article 23 All the freedoms and rights enumerated in the preceding Articles shall not be restricted by law except by such as may be necessary to prevent infringement upon the freedoms of other persons, to avert an imminent crisis, to maintain social order or to advance public welfare.

๓.๒ บทบัญญัติเพิ่มเติมของรัฐธรรมนูญไต้หวัน

มาตรา ๒ วรรคสาม ประธานาธิบดีอาจออกรัฐกำหนดฉุกเฉิน และใช้มาตรการที่จำเป็นในการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือประชาชน หรือเพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ทางการเงินหรือเศรษฐกิจที่ร้ายแรงได้โดยมติของคณะมนตรีสภาพบริหาร โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดในมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม รัฐกำหนดดังกล่าวจะต้องเสนอต่อสภานิติบัญญัติเพื่อลงมติรับรองภายในสิบวันหลังจากออกรัฐกำหนด หากสภานิติบัญญัติไม่ลงมติรับรอง รัฐฉุกเฉินดังกล่าวจะถือเป็นโมฆะทันที^๔

๓.๓ รัฐกำหนดฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙

มาตรา ๑ เพื่อจัดหาทรัพยากรทางการเงินสำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ภัยพิบัติ รัฐบาลกลางจะต้องลดการจัดสรรงบประมาณสำหรับรายการที่สามารถเลื่อนออกไปได้ ปรับเปลี่ยนงบประมาณที่จำเป็นในทุกระดับของรัฐบาลเพื่อตอบสนองความต้องการในภาวะฉุกเฉิน และออกพันธบัตรสาธารณะหรือกู้ยืมเงินไม่เกิน ๘๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ไต้หวันใหม่ สภการบริหารจะเข้าควบคุมทรัพยากรทางการเงินดังกล่าวโดยรวมตามแผนการบรรเทาทุกข์และการฟื้นฟูที่จะดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐบาลกลางต่าง ๆ ซึ่งอาจเบิกจ่ายเงินล่วงหน้าจากกองทุนได้หากจำเป็น ข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายงบประมาณและกฎหมายหนี้สาธารณะจะไม่นำไปใช้กับมาตรการดังกล่าวในวรรคก่อน อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องรวบรวมเพื่อรวมไว้ในงบประมาณของรัฐบาลในภายหลัง^๕

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญไต้หวันพิจารณาแล้วเห็นว่า ประการแรก ในส่วนของความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐกำหนดฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙ โดยมาตรา ๒ วรรคสาม ของบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมของรัฐธรรมนูญไต้หวัน

Article 155 The State, in order to promote social welfare, shall establish a social insurance system. To the aged and the infirm who are unable to earn a living, and to victims of unusual calamities, the State shall give appropriate assistance and relief.

(ที่มา: <https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=A0000001>)

^๔ Additional Articles of the Constitution of the Republic of China

Article 2, Paragraph 3 The president may, by resolution of the Executive Yuan Council, issue emergency decrees and take all necessary measures to avert imminent danger affecting the security of the State or of the people or to cope with any serious financial or economic crisis, the restrictions in Article 43 of the Constitution notwithstanding. However, such decrees shall, within ten days of issuance, be presented to the Legislative Yuan for ratification. Should the Legislative Yuan withhold ratification, the said emergency decrees shall forthwith cease to be valid.

(ที่มา: <https://law.moj.gov.tw/ENG/LawClass/LawAll.aspx?pcode=A0000002>)

^๕ Emergency Decree, Taiwan, 1999

Article 1 In order to provide financial resources for the reconstruction of disaster areas, the central government shall reduce its budget allocations on items that can be postponed, make necessary alterations in budgets at all levels of government to meet emergency needs, and issue public bonds or borrow money not exceeding NT\$80 billion. The Executive Yuan shall assume overall control over such financial resources in accordance with relief and reconstruction plans to be executed by the various central government agencies, which may make advance disbursements out of the fund if necessary. Pertinent restrictions in the Budget Law and the Law on Public Debts shall not apply to the said measures in the preceding paragraph. However, related expenditures shall be compiled for inclusion in the government budget at a later date.

(ที่มา: <https://disasterlaw.ifrc.org/media/785>)

บัญญัติให้ประธานาธิบดี โดยมติของคณะรัฐมนตรี (the Executive Yuan Council) อาจตรารัฐกำหนดฉุกเฉิน (emergency decrees) และใช้มาตรการที่จำเป็นในการป้องกันภัยพิบัติที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อรัฐหรือประชาชน หรือเพื่อรับมือกับวิกฤตการณ์ทางการเงินหรือเศรษฐกิจที่ร้ายแรง ขณะที่มาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า รัฐต้องให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินและบรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่และเหมาะสม โดยในส่วนของเงื่อนไขและขอบเขตของการบรรเทาทุกข์นั้น รัฐบาลอาจใช้มาตรการที่จำเป็นโดยประกาศใช้กฎเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยต้องสอดคล้องกับหลักความเท่าเทียม และคำนึงถึงความสามารถทางการเงินของรัฐ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรัฐกำหนดฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙ นั้นกำหนดให้มีแผนบังคับใช้แทนที่หรือแก้ไขกฎหมายเป็นการชั่วคราว โดยมาตรา ๑ ของรัฐกำหนดฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๙๙ กำหนดว่า เพื่อที่จะจัดสรรทรัพยากรทางการเงินสำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ รัฐบาลกลางจะต้องลดรายจ่ายบางส่วนเป็นการชั่วคราว เปลี่ยนแปลงงบประมาณของรัฐบาลกลางและท้องถิ่นเมื่อจำเป็น ปรับรายรับและรายจ่ายให้ตรงตามความต้องการเร่งด่วน และออกพันธบัตรรัฐบาลหรือกู้ยืมเงินไม่เกินแปดหมื่นล้านดอลลาร์ไต้หวันใหม่ (NT\$80,000,000,000) เพื่อให้ฝ่ายบริหารสามารถนำไปใช้ตามแผนการการบรรเทาทุกข์และการบูรณะฟื้นฟู แผนดังกล่าวอาจได้รับการดำเนินการโดยตรงโดยหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง และอาจชำระเงินบางส่วนล่วงหน้าเมื่อจำเป็น

นอกจากนั้น ข้อที่ ๓ วรรคหนึ่ง (๔) ของแนวปฏิบัติในการดำเนินการ ฯ กำหนดให้ รายการค่าใช้จ่ายในการบรรเทาทุกข์และการบูรณะฟื้นฟูตามมาตรา ๑ ของรัฐกำหนดฉุกเฉิน ต้องรวมถึงการบรรเทาทุกข์เงินช่วยเหลือ และการยกเว้นให้แก่ผู้ประสบภัย วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของมาตรา ๑ ของรัฐกำหนดฉุกเฉินดังกล่าวข้างต้น และข้อที่ ๓ วรรคหนึ่ง (๔) ของแนวปฏิบัติในการดำเนินการฯ นั้นก็คือ เพื่อให้หน่วยงานในฝ่ายบริหารมีอำนาจในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยอย่างทันที่ โดยคำนึงถึงความสามารถทางการเงินของรัฐ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและสถานการณ์อื่น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานบริหารของรัฐกำหนดฉุกเฉินจะไม่ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่ฝ่ายบริหารของรัฐบาลกลางเท่านั้น แต่อาจมีการบังคับใช้โดยตรงได้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลกลางตามประเภทกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาภัยพิบัติ การจัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้กับผู้ประสบภัย และการบูรณะฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่มีอำนาจของรัฐบาลกลางที่ได้รับมอบอำนาจในการบังคับใช้รัฐกำหนด

ประการต่อมา ในส่วนของความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย เห็นว่า เพื่อบังคับใช้รัฐกำหนดฉุกเฉินดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยได้ให้ความช่วยเหลือและเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงหรือพังเสียหายโดยสิ้นเชิงจากเหตุแผ่นดินไหว ๙๒๑ และได้ออกคำสั่งจำนวน ๓ คำสั่ง คือ คำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๕๔๖๕ (ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒) คำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๒๓๓๙ (ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒) และคำสั่ง Tai(88)-Nei-She-Zi-เลขที่ ๘๘๘๗๑๑๑ (ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๒) โดยคำสั่งดังกล่าว ระบุว่า สำหรับที่อยู่อาศัยที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงหรือพังเสียหายโดยสิ้นเชิงจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๙๒๑ เจ้าของที่อยู่อาศัยนั้นจะ

สามารถยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือฉุกเฉินได้เฉพาะในกรณีที่มีทะเบียนบ้านและเคยอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายจริงก่อนเกิดแผ่นดินไหวเท่านั้น โดยผู้รับเงินช่วยเหลือจะต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือผู้อยู่อาศัย และไม่สามารถให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสพภัยที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่จริงในที่อยู่อาศัยที่ได้รับความเสียหายได้

สำหรับผู้ประสพภัยที่อยู่ในพื้นที่ประสพภัยแต่ไม่มีทะเบียนบ้าน สามารถยื่นคำร้องเพื่อรับความช่วยเหลือได้ โดยต้องมีหนังสือรับรองจากหัวหน้าหมู่บ้านของตนเองหรือของหมู่บ้านใกล้เคียง ทั้งนี้ ต้องยื่น คำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ขณะที่หลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๙๒๑ ผู้ประสพภัยต้องเผชิญกับ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เมื่อบ้านเรือนพังเสียหายหรือได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง สุขภาพกายและ สุขภาพจิต รวมถึงทรัพย์สินได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ผู้ประสพภัยแทบจะรักษาวิถีชีวิตพื้นฐานของตนไว้ ไม่ได้ ดังนั้น จึงต้องการความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จากรัฐโดยทันที เมื่อเทียบกับผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านเรือน ที่ได้รับความเสียหายจริงที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เนื่องจากคนเหล่านั้นยังมีที่อยู่อาศัยให้ พำนักอยู่ คำสั่งดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการออกคำสั่งโดยคำนึงถึงเงื่อนไขของพื้นที่ประสพภัยพิบัติและ ความต้องการการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อรักษาชีวิต โดยคำสั่งระบุว่า หากบ้านเรือนได้รับความเสียหาย อย่างรุนแรงหรือพังเสียหายโดยสิ้นเชิงจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ๙๒๑ ผู้ประสพภัยสามารถยื่นคำร้องขอ ความช่วยเหลือได้ก็ต่อเมื่อพวกเขาไม่มีทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่จริงในพื้นที่ภัยพิบัติเท่านั้น คำสั่งยังระบุอีกด้วยว่า จะต้องยื่นคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ข้อจำกัดในการบรรเทาสาธารณภัยและการให้เงินช่วยเหลือ ข้างต้นทำให้ผู้ประสพภัยพิบัติซึ่งต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนได้รับการปฏิบัติที่เป็นพิเศษตามสมควร เหนือกว่าผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ภัยพิบัติ

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติที่เป็นพิเศษตามสมควรดังกล่าวไม่เกินขอบเขตของรัฐกำหนดและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการฯ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ประสพภัยแผ่นดินไหวอย่างเร่งด่วนและไม่ขัด หรือแย้งต่อมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ จุดมุ่งหมายของคำสั่งดังกล่าวข้างต้นคือเพื่อให้ความช่วยเหลือ ฉุกเฉินในยามเกิดภัยพิบัติ ประกอบกับการให้เงินช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์ในทันทีเป็นการให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้ประสพภัย ไม่ใช่การชดเชยความเสียหายต่อทรัพย์สิน ไม่ก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินและสิทธิของ บุคคลในกรณีที่มีการปฏิเสธคำร้องของผู้ที่ไม่พอใจข้อกำหนด ดังนั้น จึงไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญ

Interpretation

No.571 【 Under Translation 】

Date

2004/01/02

Issue

Are the directives promulgated by the Ministry of Interior constitutional in stipulating that, for houses which were severely damaged or completely destroyed by the 921 earthquake, the owners may apply for subsidy and relief only if they have household registration and did actually live in the disaster area?

Holding

Article 2, Paragraph 3, of the Amendment to the Constitution provides 1
that the President may, by resolution of the Executive Yuan Council, issue
emergency decrees and take necessary measures to avert imminent
catastrophe which may endanger the State or the people, or to cope with
any serious financial or economic crisis. Article 155 of the Constitution
also provides that the State shall give immediate and appropriate
emergency assistance and relief to victims of a catastrophe. Regarding the
subject, conditions and scope of the relief, the government, in accordance
with the principle of equality, and in consideration of the national financial
capability, the effective use of resources and other circumstances, may
take necessary measures to promulgate appropriate regulations. The
destructive earthquake that devastated many areas of Taiwan on
September 21, 1999, caused extreme hardship for the people and
extensive damage to property in Taiwan. In order to implement disaster
relief, provide temporary housing for the victims, and to rebuild the
disaster area, the President issued an emergency decree according to the
abovementioned provisions of the Constitution on September 25 of the
same year (hereinafter referred to as the "Emergency Decree"). The
Executive Yuan then promulgated the "September 25, 1999 Emergency
Decree Execution Guidelines" (hereinafter referred to as the "Execution
Guidelines") to enforce the said Decree. One of the purposes as provided
in Article 1 of the Emergency Decree and Article 3, Paragraph 1,
Subparagraph 4, of the Execution Outlines Guidelines is to provide

immediate relief to the victims. The Ministry of the Interior, as one of the authorized executive agencies of the Emergency Decree, issued the directives Tai(88)-Nei-She-Zi-No.8885465 (September 30, 1999), Tai(88)-Nei-She-Zi-No.8882339 (October 1, 1999) and Tai(88)-Nei-She-Zi-No.8885711 (October 30,1999). The directives stipulate that owners of buildings which were severely damaged or completely destroyed by the 921 earthquake may apply for subsidy provided that they have household registration and actually reside in the disaster area. The directives also provide a deadline for application. The purpose of such directive is to implement the Emergency Decree and the Execution Outlines Guidelines, and it does not exceed the scope of the said Decree or the Execution Outlines Guidelines. Such restriction on disaster relief and subsidy permits reasonable preferential treatment of victims of catastrophes who are in urgent need over people who did not actually reside in the disaster area. It reasonably corresponds with the purpose of immediate relief to the earthquake disaster victims, and does not conflict with Article 7 of the Constitution. Furthermore, the intention of the abovementioned directives is to provide emergency relief in times of disaster, and is not to restraint the property and rights of the people. Therefore, it does not conflict with Article 23 of the Constitution.

Reasoning

Article 2, Paragraph 3, of the Amendment to the Constitution provides that the President may, by resolution of the Executive Yuan Council, issue emergency decrees and take necessary measures to avert imminent catastrophe which may endanger the State or the people, or to cope with any serious financial or economic crisis. Article 155 of the Constitution also provides that the State shall give immediate and appropriate emergency assistance and relief to victims of a catastrophe. Regarding the subject, conditions and scope of the relief, the government, in accordance with the principle of equality, and in consideration of the national financial capability, the effective use of resources and other circumstances, has broader discretion to take necessary measures to promulgate appropriate regulations. The destructive earthquake that devastated many areas of Taiwan on September 21, 1999, caused extreme hardship for the people and extensive damage to property in Taiwan. In order to implement disaster relief, provide temporary housing for the victims, and to rebuild the disaster area, the President issued an Emergency Decree according to the abovementioned regulations of the Constitution on September 25 of the same year. J.Y. Interpretation No. 1

543 held that though the procedure for the issuance of the Emergency Decree and the supplementary regulations made by the executive authorities were not fully in compliance with the procedures set out in said Interpretation, they could hardly be considered unconstitutional. Nevertheless, the content of the decree must be in line with the principle of the Constitution so as to maintain the constitutional system .

The Emergency Decrees have the effect of temporarily replacing or altering the law. Article 1 of the Emergency Decree provides that in order to allocate financial resources for the rebuilding of the areas devastated by the catastrophe, the central government shall temporarily reduce certain expenditures, alter the budgets of the central and local governments when necessary, adjust the revenue and disbursement to meet urgent need, and issue government bonds or raise loans of no more than the amount of eighty billion New Taiwan dollars (NT\$80,000,000,000) to be utilized by the Executive Yuan pursuant to the plans of relief and rebuilding. Such plans may be executed directly by the various agencies of the central government, and the payments may be paid partly in advance when necessary. Moreover, Article 3, Paragraph 1, Subparagraph 4, of the Execution Outlines Guidelines provides that the items of expenditures of the plan of relief and rebuilding as indicated in Article 1 of the Emergency Decree shall include relief, subsidy and exemption for victims. One of the purposes of the abovementioned Article 1 of the Emergency Decree and Article 3, Paragraph 1, Subparagraph 4, of the Execution Outlines Guidelines is to empower the executive bodies to provide immediate relief to victims, taking the financial capability of the State, the effective use of resources, and other circumstances into consideration, which is consistent with Article 155 of the Constitution. Furthermore, to ensure the swiftness and efficacy of the enforcement, the executive bodies of the Emergency Decree shall not be limited to the Executive Yuan of the central government. It may be enforced directly by respective competent authorities of the central government in accordance with the various types of activities relevant to disaster relief, temporary housing of victims, and rebuilding of the areas devastated by the catastrophe. The Ministry of the Interior is one of the competent authorities of the central government empowered to enforce the Decree.

To enforce the abovementioned Emergency Decree, the Ministry of the Interior afforded relief and subsidy to the victims whose houses were severely damaged or completely destroyed by the 921 earthquake, and issued the Directives Tai(88)-Nei-She-Zi-No.8885465 (September 30, 1999), Tai(88)-Nei-She-Zi-No.8882339 (October 1, 1999) and Tai(88)-Nei-

She-Zi-No.8885711 (October 30,1999). The directives stipulate that, for houses which were severely damaged or completely destroyed by the 921 earthquake, the owners may apply for emergency subsidy only if they have household registration and actually resided in the devastated areas before the occurrence of the earthquake, and the recipient of the subsidy should be the head of the household or the resident. The subsidy cannot be given to victims who did not actually reside in a damaged house. As to victims who resided in the devastated areas, but did not have their household registration, they may apply for the relief with an affidavit certified by the chief of the village or the neighborhood, provided that the application is made within a certain period. After the 921 earthquake, victims were exposed to the natural elements when their houses collapsed or were severely damaged. Their physical and mental well-being and their property were severely affected. They could hardly maintain their basic way of life; hence they needed immediate relief from the State. Compared with the people who did not actually reside in damaged houses, needed immediate assistance, as the former still had places to stay. The abovementioned directives were issued after considering the conditions of the disaster area and the need of immediate relief to preserve life. The directives stipulate that if the houses were severely damaged or completely destroyed by the 921 earthquake, victims may apply for relief only if they have household registration and did actually live in the disaster area. The directives also provide that the application shall be made within a certain period of time. The purpose is to implement the abovementioned Emergency Decree and the Execution Guidelines with reasonable preferential treatment. It does not go beyond the scope of said Emergency Decree and Execution Guidelines nor does it conflict with Article 7 of the Constitution. The subsidy of the immediate relief is to provide assistance to the victims, not to compensate them for the loss of property. It does not result in any restraint on the property and rights of the people in case of rejection of the application of those dissatisfied with the requirement. Consequently, there is no breach of Article 23 of the Constitution.

* Translated by David Yang and Alfred Huang of Baker&Mckenzie Law Offices, Taipei

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์
คำวินิจฉัย เลขที่ P10/06 ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ (ค.ศ. ๒๐๐๖)
กรณีประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดโทษสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท
ทั้งโดยทั่วไปและผ่านสื่อมวลชนไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ*

นายนิติกร จิรจิตติกาลกิจ
ผู้อำนวยการกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์ได้วางหลักเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of expression) ว่าเป็นหลักพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยซึ่งได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๔ โดยเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้น ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการพัฒนาของสังคมและการเติมเต็มตนเองของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ เสรีภาพดังกล่าวย่อมไม่อาจถูกจำกัดโดยข้อมูลหรือมุมมองที่เลือกรับรู้หรือข้อมูลที่ถูกรับรู้ว่าเป็นอันตรายหรือเป็นกลาง ทั้งนี้ บทบาทของสื่อมวลชน นั่นคือ การเผยแพร่ข้อมูลและแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประโยชน์และสำคัญต่อสาธารณะ

ขณะที่การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งอาจมีผลเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้ โดยมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงภายใต้บริบทของแต่ละสิทธิและเสรีภาพก็มีการกำหนด “หลัก” (core) เอาไว้ด้วย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้ (impermissible) เนื่องจากถือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น (the conditio sine qua non) ของหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิหรือเสรีภาพประการหนึ่งประการใดมีความใกล้ชิดกับสาระสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากเท่าใด สิทธิและเสรีภาพนั้นก็ยิ่งต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐมากขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกัน หลักการของระบอบรัฐธรรมนูญ (the State’s constitutional system) ก็ควรได้รับการตระหนักในลักษณะที่หลีกเลี่ยงการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้ง การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ต้องได้รับการตระหนักถึง ทั้งโดยนโยบายระยะสั้นของฝ่ายบริหาร และโดยการริเริ่มของฝ่ายนิติบัญญัติในการสร้างหลักประกันทางกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ไม่อาจอนุมานได้ว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ) จะได้รับการคุ้มครองในระดับที่สูงกว่าที่สิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ พึงได้รับ ดังนั้น สิทธิและเสรีภาพที่มาจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว ย่อมมีสถานะที่สูงกว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และแน่นอนว่าย่อมเป็นเหตุผลอันชอบธรรมในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันสาธารณรัฐโปแลนด์

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/CFA036D8-B9D7-44F9-2593-08DC225DC81B>

จะพบว่า เกียรติยศและชื่อเสียงย่อมเป็นเหตุผลอันชอบธรรมในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ดังปรากฏตามข้อบทที่ ๑๐ วรรคสอง ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ECHR) ข้อบทที่ ๑๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และข้อบทที่ ๑๙ วรรคสาม a ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และข้อบทที่ ๑๒ ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR)

แม้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในรัฐเสรีประชาธิปไตย แต่ก็มิได้หมายความว่า ทุกคนที่กระทำหมิ่นประมาทผ่านสื่อมวลชนจะได้รับการคุ้มครอง ในทางกลับกัน กรณีนี้ถือว่าการหมิ่นประมาทประเภทหนึ่งที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ดังนั้น การลงโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้นสำหรับการหมิ่นประมาท “ผ่านสื่อมวลชน” จึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว

๒. สรุปข้อเท็จจริง

การพิจารณาคดีนี้เริ่มต้นจากคำร้องซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย (ตามมาตรา ๑๙๓ ของรัฐธรรมนูญ) ที่ยื่นมาโดยศาลแขวง (a District Court) ซึ่งโต้แย้งว่า มาตรา ๒๑๒ และมาตรา ๒๑๓ ของประมวลกฎหมายอาญา ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๑๔ มาตรา ๓๑ วรรคสาม และมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติให้การรับรองเสรีภาพของสื่อมวลชน (freedom of the press) หลักความได้สัดส่วน (proportionality) และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (freedom of expression) ทั้งนี้ ในความเห็นของศาลแขวงเห็นว่าการตอบโต้การใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยมิชอบผ่านกลไกที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยและไม่ได้สัดส่วน อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์เดียวกันนี้ย่อมเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกันผ่านการบังคับใช้กฎหมายสื่อมวลชน (the press law) (เช่น การแก้ไขให้ถูกต้อง และการโต้ตอบ – rectifications and responses) หรือกฎหมายแพ่ง (เช่น การคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนบุคคล)

๓. ข้อกฎหมาย

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐโปแลนด์ ค.ศ. ๑๙๙๗ แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๐๐๙^๒

^๒ the Constitution of the Republic of Poland 1997 revised 2009

Article 1 The Republic of Poland shall be the common good of all its citizens.

Article 2 The Republic of Poland shall be a democratic state ruled by law and implementing the principles of social justice.

Article 14 The Republic of Poland shall ensure freedom of the press and other means of social communication.

Article 31 (3) Any limitation upon the exercise of constitutional freedoms and rights may be imposed only by statute, and only when necessary in a democratic state for the protection of its security or public order, or to protect the natural environment, health or public morals, or the freedoms and rights of other persons. Such limitations shall not violate the essence of freedoms and rights.

Article 54

(1) The freedom to express opinions, to acquire and to disseminate information shall be ensured to everyone.

(2) Preventive censorship of the means of social communication and the licensing of the press shall be prohibited.

Statutes may require the receipt of a permit for the operation of a radio or television station.

Article 193 Any court may refer a question of law to the Constitutional Tribunal as to the conformity of a normative act to the Constitution, ratified international agreements or statute, if the answer to such question of law will determine an issue currently before such court.

มาตรา ๑ สาธารณรัฐโปแลนด์ย่อมเป็นความดีร่วมกัน (ประโยชน์สาธารณะ - เสนอโดยผู้แปล)
ของพลเมืองทุกคน

มาตรา ๒ สาธารณรัฐโปแลนด์เป็นรัฐประชาธิปไตยที่ปกครองโดยกฎหมายและปรับใช้หลักความยุติธรรม
ทางสังคม

มาตรา ๑๔ เสรีภาพของสื่อมวลชนและการติดต่อสื่อสาร

สาธารณรัฐโปแลนด์จะต้องให้หลักประกันแก่เสรีภาพของสื่อมวลชนและการติดต่อสื่อสารทางสังคม
ด้วยวิธีการอื่น

มาตรา ๓๑ เสรีภาพของบุคคล

(๓) การจำกัดการใช้เสรีภาพหรือสิทธิตามรัฐธรรมนูญใด ๆ อาจกำหนดได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
เท่านั้น และเฉพาะเพื่อความจำเป็นของรัฐประชาธิปไตยเพื่อคุ้มครองความมั่นคงหรือความสงบเรียบร้อยของ
รัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สุขภาพ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเสรีภาพหรือสิทธิ
ของบุคคลอื่น ทั้งนี้ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวจะต้องไม่ละเมิดสาระสำคัญของเสรีภาพและสิทธิ

มาตรา ๕๔ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

(๑) บุคคลย่อมได้รับการรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การได้มา และการเผยแพร่ข้อมูล
ข่าวสาร

(๒) การเซนเซอร์วิธีการสื่อสารทางสังคมเชิงป้องกันและการออกใบอนุญาตสื่อมวลชนย่อมเป็นสิ่ง
ต้องห้าม

มาตรา ๑๙๓

ศาลทั้งหลายอาจเสนอปัญหาข้อกฎหมายต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าการกระทำเชิงบรรทัดฐานนั้น
สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ให้สัตยาบัน หรือบทบัญญัติของกฎหมาย
ทั้งนี้ คำวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวย่อมกำหนดประเด็นสำหรับการพิจารณาของศาลนั้น

มาตรา ๒๓๓ การจำกัดเสรีภาพและสิทธิของบุคคล

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดขอบเขตของการจำกัดเสรีภาพและสิทธิของบุคคลและพลเมือง
ในยามที่มีการประกาศกฎอัยการศึกและสถานการณ์ฉุกเฉิน ย่อมไม่อาจจำกัดเสรีภาพและสิทธิตามที่บัญญัติไว้
ในมาตรา ๓๐ (ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล) มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๖ (ความเป็นพลเมือง)
มาตรา ๓๘ (การคุ้มครองชีวิต) มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ วรรคสี่ (การได้รับการปฏิบัติอย่าง
มนุษยธรรม) มาตรา ๔๒ (การกำหนดความรับผิดชอบในทางอาญา) มาตรา ๔๕ (การใช้สิทธิทางศาล)
มาตรา ๔๗ (สิทธิส่วนบุคคล) มาตรา ๕๓ (มโนธรรมและศาสนา) มาตรา ๖๓ (การฟ้องร้อง) และมาตรา ๔๘
และมาตรา ๗๒ (ครอบครัวและเด็ก)

Article 233 (1) The statute specifying the scope of limitation of the freedoms and rights of persons and citizens in
times of martial law and states of emergency shall not limit the freedoms and rights specified in Articles 30 (the dignity of
the person), 34, 36 (citizenship), 38 (protection of life), 39, 40, 41 (4) (humane treatment), 42 (ascription of criminal
responsibility), 45 (access to a court), 47 (personal rights), 53 (conscience and religion), 63 (petitions), as well as Articles 48
and 72 (family and children).

(ที่มา: https://www.verfassungsvergleich.de/pl00t___.html)

๓.๒ ประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. ๑๙๙๗^๓

มาตรา ๒๑๒ การหมิ่นประมาท

(๑) ผู้ใดหมิ่นประมาทบุคคลอื่น กลุ่มบุคคล องค์กร นิติบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล เกี่ยวกับการกระทำหรือคุณลักษณะที่อาจทำให้บุคคลหรือหน่วยงานนั้นถูกลดทอนความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะหรือมีผลเป็นการสูญเสียความเชื่อมั่นที่จำเป็นต่อตำแหน่งหน้าที่ หน้าที่หรือการดำเนินกิจกรรมต้องระวางโทษปรับ หรือการจำกัดเสรีภาพ

(๒) หากผู้กระทำความผิดกระทำการตามวรรคหนึ่งผ่านสื่อมวลชน บุคคลนั้นต้องระวางโทษปรับ การจำกัดเสรีภาพ หรือโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี

(๓) เมื่อถูกตัดสินว่ากระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลอาจกำหนดค่าเสียหายให้แก่คู่ความที่ได้รับ ความเสียหายหรือแก่สภากาชาดโปแลนด์ หรือมอบให้แก่สังคมตามที่คู่ความที่ได้รับ ความเสียหายกำหนด

(๔) การดำเนินคดีตามความผิดที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้กระทำเป็นคำฟ้องส่วนบุคคล
มาตรา ๒๑๓ การปราศจากความผิด

(๑) การกระทำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ย่อมไม่ถือเป็นความผิด หากข้อกล่าวหา นั้นมิได้กระทำในที่สาธารณะและเป็นความจริง

(๒) บุคคลใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อกล่าวหาที่เป็นจริงเพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะ ให้ถือว่ามิได้กระทำความผิดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง เมื่อ

^๓ The Criminal Code

Article 212 Slander

§ 1. Anyone who slanders another person, a group of people, a business entity or an organisational unit without the status of a business entity, about conduct, or characteristics that may discredit them in the face of public opinion, or result in a loss of confidence necessary to perform in a given position, occupation or type of activity is liable to a fine, the restriction of liberty.

§ 2. If the offender commits the act specified in § 1 through the mass media, he or she is liable to a fine, the restriction of liberty or imprisonment for up to 1 year.

§ 3. When sentencing for an offence specified in §§1 or 2, the court may award exemplary damages to the aggrieved party or the Polish Red Cross, or to another social cause designated by the aggrieved party.

§ 4. The prosecution of the offence specified in §§ 1 or 2 takes place at a private motion.

Article 213 No Offence

§ 1. The offence specified in Article 212 § 1 is not committed if the allegation was not made in public and is true.

§ 2. Anyone who raises or publicises a true allegation in defence of a justifiable public interest is deemed not to have committed the offence specified in Article 212 §§ 1 or 2 where:

1) it concerns the conduct of a person performing a public function, or
 2) it uses a defence of a legitimate social interest.

If the allegation regards private or family life, evidence of truth is only carried out when it serves to prevent a danger to someone's life or health, or to prevent the corruption of a minor.

(ที่มา : [https://shertoc.unodc.org/cld/uploads/res/uncac/LegalLibrary/Poland/Laws/Criminal%20Code%20\(Poland\).pdf](https://shertoc.unodc.org/cld/uploads/res/uncac/LegalLibrary/Poland/Laws/Criminal%20Code%20(Poland).pdf))

- ๑) ข้อกล่าวหาที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ หรือ
 ๒) ข้อกล่าวหาที่ใช้เพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะ

ในกรณีที่ข้อกล่าวหาที่เกี่ยวเนื่องกับชีวิตส่วนตัวหรือชีวิตครอบครัว ข้อเท็จจริงนั้นจะรับฟังได้ก็ต่อเมื่อ ข้อกล่าวหาที่ใช้เพื่อปกป้องอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือการแสวงหาประโยชน์จากผู้เยาว์

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of expression) เป็นหลักพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตย และได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๔ โดยถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการพัฒนาของสังคมและการเติมเต็มตนเองของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ เสรีภาพดังกล่าวไม่อาจถูกจำกัดได้โดยข้อมูลหรือมุมมองที่เลือกรับรู้หรือข้อมูลที่ถูกรับรู้ว่าเป็นอันตรายหรือเป็นกลาง ขณะเดียวกันบทบาทของสื่อมวลชน นั่นคือ การเผยแพร่ข้อมูลและแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประโยชน์และสำคัญต่อสาธารณะ

ขณะที่ มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพในการได้รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยบทบัญญัติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นในทุกรูปแบบและในทุกสถานการณ์ นอกจากนี้ โดยหลักแล้ว เสรีภาพดังกล่าวมักจำกัดไว้เฉพาะสำหรับบุคคลธรรมดา (natural persons) เนื่องจากเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่จะสามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และสามารถได้รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นจึงเป็นหนึ่งในสิ่งที่เรียกว่าเสรีภาพส่วนบุคคล (personal freedoms) กล่าวคือ เป็นเสรีภาพที่ถูกจำกัดให้แก่เฉพาะบุคคลและไม่สามารถให้การรับรองกับสิ่งอื่นได้ (other entities) (อาทิ มาตรา ๓๘ - มาตรา ๔๒ และ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญ) อย่างไรก็ตาม กรณีมีข้อยกเว้นว่า สิทธิและเสรีภาพบางประการก็อาจถูกรับรองให้แก่สิ่งที่มีไม่ใช่บุคคลธรรมดาได้ เช่น สิทธิตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง (สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรม - fair trial) มาตรา ๕๐ (สิทธิที่จะไม่ถูกละเมิดที่อยู่อาศัย - inviolability of the home) และมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๑ วรรคสาม และมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (สิทธิในความเป็นอิสระของข้อมูลส่วนบุคคล - informational autonomy of individuals)

ส่วนเสรีภาพของสื่อมวลชนและวิธีการอื่นในการสื่อสารทางสังคม (Freedom of the press and other means of social communication) ตามมาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้น ถือเป็นหลักการพื้นฐานของระบอบรัฐธรรมนูญไปแลนต์ ทั้งนี้ ตำแหน่งแห่งที่ของเสรีภาพดังกล่าวมีที่มาจากความสัมพันธ์กับหลักการพื้นฐานของรัฐประชาธิปไตยที่ยึดถือหลักนิติธรรม (โปรดดู มาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญ) นอกจากนี้ กรณีมีข้อแย้งโดยมาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญ จะถูกจัดให้อยู่ในบทบัญญัติที่ใกล้เคียงกับบทบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพของพรรคการเมือง (มาตรา ๑๑ ของรัฐธรรมนูญ) เสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม (มาตรา ๑๒ ของรัฐธรรมนูญ) และหลักการในการกระจายอำนาจมหาชน (มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ของรัฐธรรมนูญ) ทั้งนี้ หลักการดังกล่าวย่อมแตกต่างกันไปจากคุณลักษณะของรัฐที่มีได้เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้ มาตรา ๑๔ ของรัฐธรรมนูญ ยังกำหนดพื้นฐาน

เกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีที่มาจากเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่น กฎหมายต่อต้านการรวมศูนย์ของสื่อมวลชน (the media anti-concentration law) ดังนั้น จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่า เสรีภาพในวิธีการสื่อสารทางสังคมกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพขอบเขตของความเป็นอิสระของชีวิตทางสังคม อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ทัศนคติเป็นการยากที่จะระบุสิทธิของปัจเจกบุคคลที่อยู่ในขอบเขตของเสรีภาพ (the freedom in question) ไม่อาจถือเป็นเหตุผลในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพอื่นตามรัฐธรรมนูญได้ (กล่าวคือ เหตุผลที่มีได้ครอบคลุมอยู่ในหลักความได้สัดส่วน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑ วรรคสาม) รวมถึงไม่อาจหมายความว่าถึงเสรีภาพที่ไร้ขอบเขตของบรรณาธิการและสื่อมวลชนด้วย

สำหรับการกำหนดข้อจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งอาจมีผลเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น ถือเป็นสิ่งที่ไม่อาจยอมรับได้ โดยมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขณะเดียวกันบริบทของแต่ละสิทธิและเสรีภาพก็มีการกำหนด “หลัก” (core) เอาไว้ด้วย การละเมิดสิทธิและเสรีภาพจึงถือเป็นสิ่งที่มิอาจยอมรับได้ (impermissible) เนื่องจากถือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็น (the conditio sine qua non) ของหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิหรือเสรีภาพประการหนึ่ง ประการใดมีความใกล้ชิดกับสาระสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มากเท่าใด สิทธิและเสรีภาพนั้นก็ยิ่งต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐมากขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกัน หลักการของระบอบรัฐธรรมนูญ (the State’s constitutional system) ก็ควรได้รับการตระหนักในลักษณะที่หลีกเลี่ยงการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้ง การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ต้องได้รับการตระหนักถึง ทั้งโดยนโยบายระยะสั้นของฝ่ายบริหาร และโดยการริเริ่มของฝ่ายนิติบัญญัติในการสร้างหลักประกันทางกฎหมาย

ด้วยการที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาพร้อมกับความคาดหวังถึงการเคารพจากผู้อื่น การหมิ่นประมาท (Defamation) จึงถือว่าเป็นตัวอย่างหนึ่งของการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามนิยามความหมายดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานของรัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้องคุ้มครองปัจเจกบุคคลจากการถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นผลมาจากการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ

อย่างไรก็ดี ไม่อาจอนุมานได้ว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (ตามมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ) จะได้รับการคุ้มครองในระดับที่สูงกว่าที่สิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ พึงได้รับ อาทิ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองในเคหสถานและชีวิตครอบครัว (the right to protection of one's home and family life) และสิทธิที่จะได้รับการปกป้องชื่อเสียงของตน (the right to protection of one's good name) (ตามมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญ) ทั้งนี้ การให้ความสำคัญของผู้ร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าวย่อมมีความชัดเจน โดยคุณค่าต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญ – ซึ่งแตกต่างไปจากเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น - ย่อมได้รับการคุ้มครองโดยสิ่งที่เรียกว่า “สิทธิที่มีอาจถูกจำกัดได้” (non-derogable rights) กล่าวคือ สิทธิดังกล่าวไม่สามารถถูกจำกัดได้ แม้ในยามที่มีประกาศกฎอัยการศึก (martial law) หรือภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (states of emergency) ดังปรากฏตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ วรรคหนึ่ง นั้นเป็นเพราะความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันระหว่างเกียรติยศชื่อเสียงและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น สิทธิและเสรีภาพที่มาจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงเกียรติยศชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว ย่อมมีสถานะที่สูงกว่าเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และแน่นอนว่าย่อมเป็นเหตุผลอันชอบธรรมในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันสาธารณรัฐ

โปแลนด์ จะพบว่า เกียรติยศและชื่อเสียงย่อมเป็นเหตุผลอันชอบธรรมในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ดังปรากฏตามข้อบทที่ ๑๐ วรรคสอง ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ECHR) ข้อบทที่ ๑๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และข้อบทที่ ๑๙ วรรคสาม a ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และข้อบทที่ ๑๒ ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR)

ตามหลักความได้สัดส่วน (the principle of proportionality) ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ การที่ผู้ตรากฎหมายจะกำหนดการจำกัดสิทธิและเสรีภาพนั้น ย่อมจะต้องเลือกเอามาตรการที่เป็นภาระแก่บุคคลให้น้อยที่สุด ขณะเดียวกัน บทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว แต่เพื่อให้สามารถบรรลุผลในลักษณะเดียวกันได้ ก็อาจบังคับใช้มาตรการที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่น้อยกว่า

กรณีไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะยืนยันว่า การคุ้มครองเกียรติยศและชื่อเสียง ทั้งตามกฎหมายแพ่ง (ว่าด้วยการคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนบุคคล ตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ของประมวลกฎหมายแพ่ง ค.ศ. ๑๙๖๔) และตามกฎหมายอาญา (ว่าด้วยความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท ตามมาตรา ๒๑๒ และมาตรา ๒๑๓ ของประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. ๑๙๙๗) จะมีระดับที่เท่ากัน นอกจากนี้ การกำหนดการละเมิดเกียรติยศและชื่อเสียงไว้ในกฎหมายอาญาก็ย่อมชอบด้วยเหตุผล เนื่องจากความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างคุณค่าทั้งหลายกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถือเป็นพื้นฐานของระบบกฎหมาย และยังมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับแนวคิดที่ว่าด้วย “ความดีร่วมกัน” (common good - หรืออาจเรียกว่าเป็น “ประโยชน์สาธารณะก็ได้ - เพิ่มเติมโดยผู้แปล) (ตามมาตรา ๑ ของรัฐธรรมนูญ) อนึ่ง มาตรา ๑ และมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ (ว่าด้วยความดีร่วมกันและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์) ย่อมไม่อาจถูกตีความแยกจากกันได้ เนื่องจากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวได้กำหนดรากฐานทางคุณธรรมของรัฐและระเบียบทางสังคม การแทรกแซงใด ๆ ที่มีต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมมีผลเป็นการละเมิดอย่างร้ายแรงต่อระเบียบดังกล่าว และด้วยเหตุผลเช่นนี้ กรณีจึงมิใช่เป็นเรื่องของ “ปัจเจกบุคคล” หรือระหว่างบุคคลในกรณีพิพาทแต่อย่างใด นอกจากนี้ ความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท โดยทั่วไปแล้ว แสดงให้เห็นว่า ผู้ตรากฎหมายพิจารณาสิ่งนั้นว่าเป็นกิจกรรมที่อาจ “เป็นภัยต่อสังคม” (socially harmful) และละเมิดความดีร่วมกัน – หรือประโยชน์ส่วนรวม หากใช่เป็นเพียงสิทธิของบุคคลเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ การบังคับใช้โทษทางอาญากับการหมิ่นประมาทจึงชอบด้วยเหตุผล เนื่องจากมีเจตนารมณ์เพื่อนำมาซึ่งความดีร่วมกันว่า รัฐและสังคมได้กระทำการอันเป็นการละเมิดเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคล อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ดังกล่าวย่อมแตกต่างออกไปหากการกระทำเช่นนั้นถูกกำหนดให้เป็นโทษตามกฎหมายแพ่ง

ความเสี่ยงของการถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือแม้แต่ความเสี่ยงที่จะถูกกล่าวหาว่ากระทำการหมิ่นประมาท อาจนำไปสู่ปรากฏการณ์ “chilling effect” (หรือการวางเฉยต่อสิ่งที่เกิดขึ้น) ในการอภิปรายสาธารณะ (public debate) รวมถึงอาจมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงข้อมูลของสาธารณะ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาในรัฐเสรีประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม ตามมาตรา ๒๑๒ วรรคสี่ ของประมวลกฎหมายอาญานั้น การหมิ่นประมาทถือเป็นความผิดที่ต้องดำเนินคดีโดยการริเริ่มส่วนตัวของคู่ความ (a private party) ประกอบกับพฤติการณ์การปรับใช้บทบัญญัติพิพาท แสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติพิพาทมิได้เป็นเครื่องมือ

ในการป้องปรามที่มากเกินไป หรือมีแรงจูงใจทางการเมือง และมีได้นำไปสู่การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นจนเกินสัดส่วน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยความผิดฐานหมิ่นประมาทของประมวลกฎหมายอาญา ค.ศ. ๑๙๙๗ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ประกอบด้วย “การกล่าวหาบุคคลอื่น กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานที่ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล เกี่ยวกับการกระทำหรือคุณลักษณะที่อาจทำให้บุคคลหรือหน่วยงานนั้นถูกลดทอนความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะหรือมีผลเป็นการสูญเสียความเชื่อมั่นที่จำเป็นต่อตำแหน่งหน้าที่ หน้าที่หรือการดำเนินกิจกรรม” ขณะเดียวกันมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง กำหนดโทษที่รุนแรงมากขึ้นสำหรับความผิดฐานหมิ่นประมาท “ผ่านสื่อมวลชน” และมาตรา ๒๑๓ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า กรณีที่ไม่ถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท หากการกล่าวหาได้กระทำในที่สาธารณะและเป็นความจริง ขณะที่ในส่วน of ข้อกล่าวหาที่กระทำในที่สาธารณะนั้น “หลักฐานแห่งข้อเท็จจริง” (the evidence of truth) ไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อกล่าวหาที่สมควรได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นความจริงเสียก่อนว่า “เพื่อปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ”

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายอาญา (สำหรับการหมิ่นประมาทโดยทั่วไป และการหมิ่นประมาทผ่านสื่อมวลชน) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๑ วรรคสาม และมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ

POL-2007-2-003

a) Poland b) Constitutional Tribunal c) d) 30/10/2006 e) P 10/06 f) g) Dziennik Ustaw (Official Gazette), 2006, no. 202, item 1492; Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Zbiór Urzędowy (Official Digest), 2006, no. 9A, item 128 h) Codices (Polish)

Headnotes

The constitutional guarantee of the freedom of expression (Article 54.1 of the Constitution, read in conjunction with Article 14 of the Constitution) is a basic tenet of a democratic society, a condition for the development of such a society and for individual self-fulfilment. Such freedom may not be limited to information and views that are favourably received, or perceived as harmless or neutral. The role of journalists is to disseminate information and ideas about matters of public interest and significance.

Article 54.1 of the Constitution stipulates that everyone is vested with the freedom to express opinions, to acquire and to disseminate information. This provision concerns the expression of opinion in every form and under any circumstances. In principle, it is limited to natural persons, since only natural persons may have their own opinions, and acquire and disseminate information. Freedom of expression is one of the so-called personal freedoms, i.e. it is limited to people and does not apply to other entities (note also Articles 38 to 42 of the Constitution inclusive, and Articles 48, 52, 55 and 56 of the Constitution). There are exceptions: certain aspects of the above freedoms and rights may be applicable to entities that are not natural persons. These include the rights expressed in Article 45.1 of the Constitution (fair trial), Article 50 of the Constitution (inviolability of the home) and Article 51.1, 51.3 and 51.4 of the Constitution (so-called informational autonomy of individuals).

Freedom of the press and other means of social communication, under Article 14 of the Constitution, an element of the freedom of expression, is a fundamental principle of the Polish constitutional system. Its position there stems from its relationship with the principle of a democratic State under the rule of law (see Article 2 of the Constitution). It is not a coincidence that Article 14 of the Constitution is located in the proximity of provisions concerning the freedom of political parties (Article 11 of the Constitution), the freedom to create other associations (Article 12 of the Constitution) and the principle of the decentralisation of public power (Articles 15 and 16 of the Constitution). These principles can be contrasted with features of states that are not democratic. Furthermore, Article 14 of

the Constitution forms the basis for those duties of the State that do not stem from freedom of expression, such as the media anti-concentration law. It is, accordingly, important to note that the freedom of means of social communication imposes upon the State the duty to respect that autonomous sphere of social life. It is more difficult to identify, within the disputed provision, a subjective right for individuals. The freedom in question may not constitute per se a reason to limit other constitutional rights and freedoms (i.e. a reason not covered by the general principle of proportionality (see Article 31.3 of the Constitution). Neither does it imply unrestricted freedom for editors and journalists.

The introduction of limitations upon rights and freedoms that could result in the infringement of human dignity cannot be allowed. Article 30 of the Constitution protects human dignity. Within the content of each right and freedom, one may identify a "core", the violation of which is impermissible since it constitutes the *conditio sine qua non* of the principle of dignity. The closer the relationship between a particular right or freedom with the essence of the human dignity, the better it should be protected by public authorities. Simultaneously, the principles of the State's constitutional system should be realised in such a way to avoid the violation of human dignity. The protection of dignity may be realised both through short-term intervention by the executive power and through the creation of a legislative system of legal guarantees.

With human dignity comes the expectation of respect on the part of others. Defamation is an example of violation of human dignity, within the above definition. Consequently, public authorities are obliged to protect individuals from the violation of their dignity, resulting from the activities of public entities.

It cannot be assumed that freedom of expression (under Article 54.1 of the Constitution), enjoys a higher level of protection than that afforded to other rights and freedoms, such as the right to protection of one's home and family life, and to the protection of one's good name (see Article 47 of the Constitution). The preferences of the constitutional legislator in that respect are evident. The values enumerated in Article 47 of the Constitution are, in contrast to freedom of expression - protected by so-called "non-derogable" rights. Such rights can never be limited, even in times of martial law and states of emergency. See Article 233.1 of the Constitution. This is because of the close relationship between honour and reputation and human dignity. Thus, those rights and freedoms deriving from human dignity, including honour, good reputation and privacy, enjoy supremacy over freedom of expression, and,

indeed, may justify the limitation of the freedom of expression. Furthermore, in the light of international treaties binding upon the Republic of Poland, honour and good reputation may justify the limitation of the freedom of expression. See also [Article 10.2 ECHR](#); Articles 17.1, 17.2 and 19.3.a of the International Covenant on Civil and Political Rights, and Article 12 of the Universal Declaration of Human Rights.

Under the principle of proportionality, as set out in [Article 31.3 of the Constitution](#), a legislator introducing limitations upon rights and freedoms should choose measures that are the least burdensome for individuals. A legal provision introducing limitations is inconsistent with the aforementioned principle in situations where the same effects may be achieved by deploying measures which would imply a lesser limitation upon rights and freedoms.

It is unfounded to assert that the level of the protection of honour and good reputation is equal both on the grounds of civil law (protection of personal interests - see Articles 23 and 24 of the Civil Code 1964) and on the grounds of criminal law (criminalisation of defamation - see Articles 212 and 213 of the 1997 Criminal Code). Bringing the violation of honour and good reputation into the criminal law field can be justified due to the close relationship between these values and human dignity. The latter value is fundamental to the legal order and closely connected to the concept of "common good" ([Article 1 of the Constitution](#)). Articles [1](#) and [30](#) of the Constitution (common good and human dignity) may not be interpreted separately, since they define the axiological fundamentals of State and social order. Any interference in the sphere of human dignity constitutes a significant violation of that order, and, for that reason, it is not simply an "individual" matter, between the persons in question. The criminalisation of defamation implies that, in general, the legislator considers such activity to be "socially harmful" and in breach of the common good, not just the rights of individuals. The application of criminal sanctions to defamation is justified by the intention to stress the dim view that State and society take of activities that breach honour and good reputation. The situation would be different, if these activities only attracted civil law sanctions.

The risk of conviction for defamation or even the risk of being accused of it, may constitute a "chilling effect" for public debate. It could influence access by the public to information, which would be undesirable in a democratic State. However, under Article 212.4 of the Criminal Code, defamation is an offence to be prosecuted upon initiative by a private party. This, together with the practice of applying the challenged regulation, show that the legal

provisions in question do not constitute an instrument of excessive or politically-motivated repression and do not lead to disproportionate interference in the freedom of expression.

The press plays a vital role in a democratic state, but that does not mean that everybody who commits defamation through mass media should enjoy broader protection. On the contrary, this is a particularly harmful type of defamation. A more severe penalty for defamation "through mass media" is, therefore, justified.

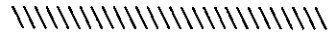
Summary

The Constitutional Tribunal examined the provisions of the 1997 Criminal Code on the offence of defamation. According to Article 212.1 of the Criminal Code, this offence consists of "imputing to another person, group of persons, institution, legal person or organisational unit lacking legal personality such conduct or characteristics that may discredit them in the face of public opinion or result in a loss of confidence necessary for a given position, occupation or type of activity". Article 212.2 of the Code imposes a more severe penalty for defamation "through mass media". Under Article 213.1, defamation is not committed if an allegation is not made in public and is true. As regards allegations made in public, the "evidence of truth" is not sufficient, since - pursuant to Article 213.2 of the Criminal Code - it should be also proven that such a true allegation was raised "in defence of a justifiable public interest".

The proceedings in the present case were initiated by a question of law (see [Article 193 of the Constitution](#)) referred by a District Court. The Court alleged that Articles 212 and 213 of the Criminal Code are inconsistent with Articles [14](#), [31.3](#) and [54.1](#) of the Constitution (freedom of press, proportionality, freedom of expression). In the referring Court's opinion, counteracting the abuse of the freedom of press and the freedom of expression through the mechanism of the criminal law was not necessary in a democratic State and was therefore disproportionate. The referring Court argued that the same effects could have been achieved through the application of the press law (i.e. rectifications and responses) or civil law (i.e. protection of personal interests).

The Constitutional Tribunal ruled that Article 212.1 and 212.2 of the Criminal Code ("regular" defamation and defamation "through mass media") conform to Articles [14](#), [31.3](#) and [54.1](#) of the Constitution (freedom of press, proportionality and freedom of expression).

(Source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/CFA036D8-B9D7-44F9-2593-08DC225DC81B>)

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
คำวินิจฉัย เลขที่ 9/PUU-VII/2009 ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ (ค.ศ. ๒๐๐๙)

กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดข้อห้ามและโทษในทางอาญา สำหรับการเผยแพร่ผลการสำรวจ
ความคิดเห็นและผลการนับคะแนนการเลือกตั้งทั่วไปอย่างไม่เป็นทางการ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^๑

นางสาวกชกร น้อยเพ็ง

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ รักษาการในตำแหน่ง

นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

การประกาศผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาที่ปรึกษาประชาชน (Members of the People's Legislative Assembly) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (the People's Representative Council) และสมาชิกสภาผู้แทนระดับภูมิภาค (the Regional People's Legislative Assembly) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ トラบไตที่ผลการสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับประวัติหรือข้อมูลในรูปแบบอื่นใดที่อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดรายหนึ่ง นอกจากนี้ผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการก็ได้มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะตัดสินใจลงคะแนน เนื่องจากกระบวนการลงคะแนนเสียงได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

๒. สรุปข้อเท็จจริง

คำร้องในกรณีนี้ เป็นกรณีที่ประธานและเลขาธิการสมาคมการวิจัยความคิดเห็นสาธารณะแห่งอินโดนีเซีย (the Indonesian Association for Public Opinion Research) ในฐานะพลเมืองอินโดนีเซีย ได้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ว่าด้วยการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาที่ปรึกษาประชาชน สภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Law no. 10 of 2008 regarding the general elections of Members of the People's Legislative Assembly, the People's Representative Council, and the Regional People's Representative Assembly)^๒ โดยผู้ร้องได้ให้เหตุผลประกอบคำร้องดังต่อไปนี้

ประการแรก มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง ซึ่งกำหนดข้อห้ามในการประกาศผลการสำรวจความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาของการห้ามหาเสียง (the quite period) ถือเป็นภาระละเมิดเสรีภาพของพลเมืองในการทำการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัย ยิ่งไปกว่านั้น การสำรวจความคิดเห็นดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ

^๑ สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/results/precis/A17C11DE-00C8-4283-3DF6-08DC225DC81B>

^๒ กรณีฝ่ายนิติบัญญัติของสาธารณรัฐอินโดนีเซียนั้น รัฐสภาจะเรียกว่า “สภาที่ปรึกษาประชาชน” (People's Legislative Assembly) ซึ่งแบ่งออกเป็น “สภาผู้แทนราษฎร” (Dewan Perwakilan Rakyat : the People's Representative Council) และสภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Dewan Perwakilan Daerah : the Regional People's Representative Assembly)

ความตระหนักรู้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งทั่วไป (the voters' awareness about general election procedures) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการเลือกตั้งทั่วไป

ประการที่สอง มาตรา ๒๔๕ วรรคสาม และวรรคห้า ซึ่งกำหนดข้อห้ามในการเผยแพร่ผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ (quick count) ในวันเลือกตั้งทั่วไป ถือว่าขัดแย้งกับความสำเร็จทางอารยธรรม (achivements of civilization) และการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ (the advance of sciences) ในยุคที่วิทยาศาสตร์สามารถนำเสนอข้อสรุปต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วผ่านตัวเลขทางสถิติ นอกจากนี้ การพัฒนาองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริมมากกว่าถูกจำกัด อย่างไรก็ตาม ผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการก็ไม่ควรถูกยอมรับว่าเป็นผลอย่างเป็นทางการของการเลือกตั้งทั่วไป เนื่องจากผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการยังคงต้องอ้างอิงจากมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (KPU)^๓

ประการที่สาม มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๓๐๗ ซึ่งกำหนดการลงโทษทางอาญาสำหรับการเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นและผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ ย่อมถือว่าเป็นการทำให้สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญกลายเป็นความผิดทางอาญา เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวขัดต่อมาตรา ๒๘ D วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ซึ่งรับรองหลักความแน่นอนทางกฎหมาย (legal certainty) และการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย (equal treatment before the law) นอกจากนี้ มาตรา ๒๘๒ และ ๓๐๗ ยังขัดหรือแย้งกับมาตรา ๒๘ G วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ไม่ได้ให้หลักประกันคุ้มครองด้านความมั่นคงปลอดภัยและมีได้คุ้มครองความในการใช้เสรีภาพในทางวิชาการ

๓. ข้อกฎหมาย

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ค.ศ. ๑๙๔๕^๔

มาตราที่ ๒๘ D (๑) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับ การรับประกัน การคุ้มครอง และความมั่นคงทางกฎหมายภายใต้กฎหมายที่เป็นธรรม รวมทั้งได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคภายใต้กฎหมาย

มาตราที่ ๒๘ F บุคคลทุกคนมีสิทธิในการสื่อสารและได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาตนเอง และสภาพแวดล้อมทางสังคมของตน และมีสิทธิในการแสวงหา ได้รับ ครอบครอง จัดเก็บ ประมวลผล และส่งต่อข้อมูลข่าวสารโดยใช้ช่องทางที่มีอยู่ทุกประเภท

^๓ The General Elections Commission (Indonesian: *Komisi Pemilihan Umum*, abbreviated as KPU) is the body that organises elections in Indonesia. Its responsibilities include deciding which parties can contest elections, organising the voting and announcing the results and seats won in the various branches of the government.

(https://en-m-wikipedia-org.translate.google/wiki/General_Elections_Commission)

^๔ Constitution of The state of The republic of Indonesia 1945

Article 28D (1) Every person shall have the right to the recognition, the guarantee, the protection, and the legal certainty of just laws as well as equal treatment before the law

Article 28F Every person shall have the right to communicate and to obtain information to develop him/herself and his/her social environment, and shall have the right to seek, obtain, possess, store, process and convey information by using all available kinds of channels

Article 28G (1) Every person shall have the right to protect him/herself, his/her family, honor, dignity and property under his/her control, and shall have the right to feel secure and be protected from the threat of fear to do, or not do something which constitutes human right

(<https://www.mkri.id/public/content/infoumum/regulation/pdf/uud45%20eng.pdf>)

มาตราที่ ๒๘ G (๑) บุคคลทุกคนมีสิทธิในการคุ้มครองตนเอง ครอบครัว เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของตน และมีสิทธิที่จะรู้สึกปลอดภัยและได้รับการคุ้มครองจากการคุกคามหรือความหวาดกลัว อันมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับให้บุคคลกระทำ หรือมิให้ให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนของตน

๓.๒ รัฐบัญญัติ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ว่าด้วยการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาที่ปรึกษาประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนระดับภูมิภาค^๔

มาตรา ๒๔๕

(๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การให้การศึกษาเกี่ยวกับการเมืองแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การสำรวจความคิดเห็น หรือการสำรวจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการนับคะแนนอย่างรวดเร็ว ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (KPU) กำหนด

(๒) ห้ามประกาศผลการสำรวจความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาที่ห้ามหาเสียง (ช่วงก่อนการเลือกตั้ง)

(๓) การประกาศผลการนับคะแนนอย่างรวดเร็วสามารถทำได้เร็วที่สุดในวันถัดไปหลังจากวันเลือกตั้ง

(๔) ผู้ดำเนินการนับคะแนนอย่างรวดเร็วต้องเปิดเผยวิธีการที่ใช้ และผลการนับคะแนนอย่างรวดเร็วที่ประกาศ จะไม่ถือว่าเป็นผลการนับคะแนนอย่างเป็นทางการจากผู้จัดการเลือกตั้ง

(๕) การละเมิดบทบัญญัติในวรรค (๒), (๓) และ (๔) ถือเป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๘๒ บุคคลใดก็ตามที่ประกาศผลการสำรวจหรือผลการสำรวจความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาที่ห้ามหาเสียง (ช่วงก่อนการเลือกตั้ง) จะมีโทษจำคุกอย่างน้อย ๓ (สาม) เดือน และอย่างมากไม่เกิน ๑๒ (สิบสอง) เดือน และปรับอย่างน้อย ๓,๐๐๐,๐๐๐ รูเปียห์ (สามล้านรูเปียห์) และอย่างมากไม่เกิน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ รูเปียห์ (สิบสองล้านรูเปียห์)

มาตรา ๓๐๗ บุคคลหรือองค์กรใดก็ตามที่ดำเนินการนับคะแนนอย่างรวดเร็วและประกาศผลการนับคะแนนอย่างรวดเร็วในวันเลือกตั้ง จะต้องระวางโทษจำคุกอย่างน้อย ๖ (หก) เดือน และอย่างมากไม่เกิน

^๔ Law of the Republic of Indonesia Number 10 of the Year 2008

Article 245

(1) Public participation in the form of election socialization, political education for voters, surveys or opinion polls about the election, and quick counts of election results must comply with the regulations established by the General Elections Commission (KPU).

(2) The announcement of survey or opinion poll results is prohibited during the election silence period.

(3) The announcement of quick count results may only be made at the earliest on the day after the voting day/date.

(4) Organizers of quick count activities are required to disclose the methodology they use, and the quick count results they provide are not considered official election results.

(5) Violations of the provisions in paragraphs (2), (3), and (4) constitute election crimes.

Article 282 Any person who announces the results of a survey or opinion poll during the election silence period shall be punished with imprisonment for a minimum of 3 (three) months and a maximum of 12 (twelve) months, and a fine of at least Rp3,000,000.00 (three million rupiah) and at most Rp12,000,000.00 (twelve million rupiah)

Article 307 Any person or institution that conducts a quick count and announces the results of the quick count on the day/date of the voting shall be subject to imprisonment for a minimum of 6 (six) months and a maximum of 18 (eighteen) months, and a fine of at least Rp6,000,000.00 (six million rupiah) and at most Rp18,000,000.00 (eighteen million rupiah)

(https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/r/natlex/fe/details?p3_isn=91235)

๑๘ (สิบแปด) เดือน และปรับอย่างน้อย ๖,๐๐๐,๐๐๐ รูเปียน (หกล้านรูเปียน) และอย่างมากไม่เกิน ๑๘,๐๐๐,๐๐๐ รูเปียน (สิบแปดล้านรูเปียน)

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ โดยเสียงข้างมาก (๖ ต่อ ๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า สิทธิในการสื่อสาร การได้รับ การเก็บ การประมวลผล และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (The right to communicate, obtain, keep, process, and impart information) ถูกบัญญัติรับรองไว้ตามมาตรา ๒๘ F ของรัฐธรรมนูญ และไม่อาจถูกจำกัดได้ตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ กล่าวคือ การประกาศผลสำรวจความคิดเห็นไม่ถือเป็น การขัดต่อรัฐธรรมนูญ ตราบใดที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติหรือข้อมูลในรูปแบบอื่นใดที่อาจเป็นคุณหรือ เป็นโทษต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไปรายใดรายหนึ่ง ขณะเดียวกัน มาตรา ๒๔๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ก็ไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะของการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ (Quick Count) และยังเป็นอุปสรรคต่อสิทธิในการรับรู้ของบุคคล (a person's right to know) ด้วย นอกจากนี้ ผลการนับ คะแนนอย่างไม่เป็นทางการก็ไม่ได้มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการตัดสินใจลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่อย่างใด เนื่องจากกระบวนการลงคะแนนเสียงได้สิ้นสุดลงแล้ว

ในส่วนของบทบัญญัติมาตรา ๒๔๕ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ นั้น กรณีไม่มีมูล เพียงพอ ขณะที่ข้อโต้แย้งของผู้ร้องเกี่ยวกับมาตรา ๒๔๕ วรรคสอง และวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ นั้น สามารถรับฟังได้ กล่าวคือ กรณีมาตรา ๒๔๕ วรรคห้า ซึ่งกำหนดว่า “การละเมิดบทบัญญัติใน วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ถือเป็นการกระทำความผิดอาญาในการเลือกตั้งทั่วไป” นั้น กรณีถือว่ามีผล เฉพาะเพียงมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ เท่านั้น ซึ่งผู้ร้องมิได้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตราดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

นอกจากนี้ สำหรับบทลงโทษทางอาญาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘๒ ของรัฐธรรมนูญ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ นั้น กรณีถือว่าไม่มีมูลเพียงพอ และต้องวินิจฉัยให้มาตราดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากข้อโต้แย้งของผู้ร้องเกี่ยวกับมาตรา ๒๔๕ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ สามารถ รับฟังได้ ขณะที่ มาตรา ๓๐๗ ของรัฐธรรมนูญ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ถือได้ว่าไม่มีเหตุผลรองรับที่สมเหตุสมผล จึงวินิจฉัยให้ให้มาตราดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากข้อโต้แย้งของผู้ร้องเกี่ยวกับบทลงโทษ ทางอาญาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔๕ วรรคสาม นั้น รับฟังได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยเห็นชอบด้วยตามคำร้องของผู้ร้องบางส่วน โดยวินิจฉัยว่า มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคห้า เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่ระบุว่า “วรรคสอง วรรคสาม และ” รวมถึง มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๓๐๗ ของรัฐธรรมนูญ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นผลให้บทบัญญัติดังกล่าวสิ้นผลใช้บังคับ

อย่างไรก็ดี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างน้อยได้แสดงความเห็นแย้งว่า รัฐบัญญัติ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ซึ่งกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดใด ๆ ระหว่างการเลือกตั้งทั่วไปนั้น ถือว่า สอดคล้องกับกฎธรรมชาติ (Natural Law) ที่ว่า ทุกสาเหตุย่อมมีผลตามมา และทุกการกระทำได้รับปฏิกิริยา ตอบสนอง (every cause has a consequence; and every action receives a reaction) ดังนั้น ข้อห้ามใด ๆ

ย่อมต้องมาพร้อมกับบทลงโทษทางอาญาเสมอ ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่า มาตรา ๒๔๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคห้า รวมถึงมาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๓๐๗ ของรัฐธรรมนูญฯ เลขที่ ๑๐ ค.ศ. ๒๐๐๘ ยังคงมีผลบังคับใช้และไม่ขัดหรือแย้งกับคุณค่าของรัฐธรรมนุญ

INA-2009-N-003

a) Indonésie b) Constitutional Court c) d) 30/03/2009 e) 9/PUU-VII/2009 f) The Prohibition of Publication of Quick Count in the general elections of Members of the People's Legislative Assembly, the People's Representative Council, and the Regional People's Legislative Assembly g) to be published in *BNRI* (Official Gazette) no. 29/2009 h) Codices (English)

Headnotes

The announcement of electoral survey results is not unconstitutional insofar as it is not related to the track record or any other form of information which may favour or disfavour any participant in the general elections. The results of a quick count do not affect the freedom of the voters to make their choice as voting is over.

Summary

I. The petition for judicial review of Law no. 10 of 2008 regarding the general elections of Members of the People's Legislative Assembly, the People's Representative Council, and the Regional People's Representative Assembly was filed by the General Chairperson and the Secretary General of the Indonesian Association for Public Opinion Research as Indonesian citizens having equal interest in the judicial review of the aforementioned Law. The claimants requested the constitutional review of Law no. 10 of 2008 for the following reasons:

1. Article 245.2 regulating the prohibition of the announcement of survey results during the quiet period violated the freedom of citizens to conduct research and to present the results of their research. Furthermore, an opinion survey is aimed at conducting research of the voters' awareness about general election procedures which is useful for improving the quality of general elections;

2. Article 245.3 and 245.5 regulating the prohibition of the publication of quick count on the day of the general elections has contradicted achievements of civilisation and the advance of science at a time when science was able to provide quick conclusions through statistics. The scientific and technological developments should be encouraged rather than restricted. However, a quick count should not be treated as the official result of the general elections. The official results of the general elections are still based on the official decision made by the General Election Commission;

3. Articles 282 and 307 providing criminal punishment for the publication of survey and quick count results constitute a criminalisation of the constitutional rights of citizens because they violate Article 28D.1 of the Constitution, which guarantees legal certainty and equal treatment before the law. Articles 282 and 307 also contradict Article 28G.1 of the Constitutions because they do not provide a sense of security and protection against the fear of exercising the human right to academic freedom.

II. The Constitutional Court rendered a decision on the case based on the following legal considerations:

1. The right to communicate, obtain, keep, process, and impart information as guaranteed by Article 28F of the 1945 Constitution cannot be set aside by Article 245.2 of Law no. 10 of 2008. This means that the announcement of survey results is not unconstitutional insofar as it is not related to the track record or any other form of information which might favour or disfavour any participant in the general elections;

2. Article 245.3 of Law no. 10 of 2008 is not in line with the nature of a quick count and it hampers a person's right to know. In addition, the results of a quick count do not affect the voter's freedom to make their choice because the voting is over;

3. Article 245.5 of Law no. 10 of 2008 is unfounded because the claimants' argument with respect to Article 245.2 and 245.3 of Law no. 10 of 2008 is legally founded. Article 245.5 of Law no. 10 of 2008, which reads "A violation of the provisions of paragraph (2), paragraph (3), and paragraph (4) constitutes a criminal act in the general elections" is only relevant for Article 245.4 of Law no. 10 of 2008, which has not been petitioned for review by the claimants' as being unconstitutional;

4. The criminal sanction included in Article 282 of Law no. 10 of 2008 is unfounded and must be declared unconstitutional because the claimants' argument with respect to Article 245.2 of Law no. 10 of 2008 has a legal reason;

5. Article 307 of Law no. 10 of 2008 is irrational and must be declared unconstitutional because the claimants' argument with respect to the criminal sanction regulated in Article 245.3 of Law no. 10 of 2008 is legally founded. Based on the foregoing considerations, the Constitutional Court has decided to grant the claimants' petition partly. The Constitutional Court held that Article 245.2, 245.3 and 245.5 to the extent they relate to the phrase which reads

"paragraph (2), paragraph (3), and" also Articles 282 and 307 of Law no. 10 of 2008 contradict the 1945 Constitution and consequently the aforementioned provisions lose their binding legal force.

III. Three Constitutional Court Judges presented a dissenting opinion. They were of the opinion that Law no. 10 of 2008 providing criminal sanction for a violations during the general elections is comparable to natural law, where every cause has a consequence; and every action receives a reaction. A prohibition must always be followed by a criminal sanction. Therefore, the provisions of Article 245.2, 245.3 and 245.5 also Articles 282 and 307 of Law no. 10 of 2008 would be valid and would not contradict the values of the Constitution.

Source: <https://codices.coe.int/codices/results/precis/A17C11DE-00C8-4283-3DF6-08DC225DC81B>

สรุปข้อเท็จจริงและคำพิพากษาของสภาแห่งรัฐสาธารณรัฐเฮลเลนิก
คำพิพากษาเลขที่ ๑๗๔๙, ๑๗๕๐/๒๐๑๙ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๐๑๙
กรณีการไม่กำหนดให้มีการเรียนการสอนศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์
ในหลักสูตรชั้นเรียนศาสนาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ*

นางสาวเปรมิกา แสนทอง
นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

๑. บทสรุปแห่งคดี

กรณีนี้ เด็กนักเรียนชาวกรีกมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ได้รับการรับรองตามข้อบทที่ ๒ พิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่จะได้รับการเรียนการสอนศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ (the Christian Orthodox religion) ซึ่งเป็นศาสนาหลักของรัฐกรีก กล่าวคือ ชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียนกรีก จะเน้นการเรียนการสอนเฉพาะนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์และไม่นับถือนิกายอื่น รวมถึงนักเรียนที่เป็นพวกนอกกรีต (atheist pupils) หรือนับถือศาสนาอื่น ทั้งนี้ นักเรียนที่มีความเชื่อหรือศรัทธาในศาสนาอื่นยังคงมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาโดยสามารถขอยกเว้นจากชั้นเรียนศาสนาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ สำหรับนักเรียนดังกล่าว หากมีนักเรียนจำนวนเพียงพอแล้ว รัฐกรีกมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการสอนชั้นเรียนศาสนาที่เทียบเท่ากันโดยมีเนื้อหาในทำนองเดียวกัน โดยตราบดที่ปฏิบัติตามหน้าที่พื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ ดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนแล้ว รัฐก็จะสามารถรวมชั้นเรียนเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ ในโลกเข้าไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนได้ อนึ่ง ปัจจุบันรัฐบาลกรีกได้จัดให้มีการเรียนการสอนศาสนาเฉพาะให้กับนักเรียนที่นับถือศาสนาและลัทธิอื่นที่ไม่ใช่ นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ เช่น นักเรียนที่เป็นคาทอลิกและยิวและสมาชิกของกลุ่มมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อย โดยยึดหลักความเสมอภาคและเสรีภาพในการนับถือศาสนา ดังนั้น นักเรียนชาวกรีกที่นับถือนิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์จึงไม่ควรถูกลดทอนสิทธิเดียวกันนี้ที่รับรองให้เฉพาะกับนักเรียนที่มีความเชื่อทางศาสนาอื่นเช่นกัน

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ร้อง ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน นครศักดิ์สิทธิ์แห่งพิเรอูส (the Holy Metropole of Piraeus) บิชอปแห่งพิเรอูส และสมาคมนักเทววิทยาแพนเฮลเลนนิค (the Panhellenic Association of Theologians) ยื่นคำร้องเพื่อขอให้สภาแห่งรัฐพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของหลักสูตรของชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยอ้างว่า นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวไม่ได้รับการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักการและคำสอนของศาสนาคริสต์นิกายอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ (the Eastern Orthodox Church of Christ) ในชั้นเรียนศาสนา อย่างไรก็ตาม สมาคมนักศาสนศาสตร์แพนเฮลเลนนิคเพื่อการยกระดับการศึกษาศาสนา “ไคโรส” (The Panhellenic Association of Theologians for the Upgrade of Religious

* ผู้สนใจสามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่ <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/CD5F1DD2-8738-4293-3BDB-08DC225DC81B>

Education "KAIROS") ก็ได้เข้ายื่นคำร้องสอด (intervened) ต่อสภาแห่งรัฐเพื่อสนับสนุนหลักสูตรดังกล่าว ทั้งนี้ สภาแห่งรัฐได้มีคำสั่งรับคำร้องที่ขอให้พิจารณาเพิกถอนหลักสูตรดังกล่าวไว้พิจารณา

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งกรีซ

มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง การเคารพและปกป้องคุณค่าความเป็นมนุษย์ถือเป็นภาระหน้าที่หลักของรัฐ

มาตรา ๓ ๑. ศาสนาที่แพร่หลายในกรีกคือคริสตจักรอีสเทิร์นออร์ทอดอกซ์ คริสตจักรออร์ทอดอกซ์แห่งกรีกซึ่งยอมรับพระเยซูคริสต์เป็นประมุขของตนนั้นรวมเป็นหนึ่งอย่างแยกจากกันไม่ได้ในหลักคำสอนกับคริสตจักรใหญ่แห่งคริสต์ในคอนสแตนติโนเปิล (Great Church of Christ in Constantinople) และคริสตจักรอื่น ๆ ที่มีหลักคำสอนเดียวกัน โดยยึดมั่นในหลักคำสอนและประเพณีศักดิ์สิทธิ์ของอัครสาวกและการสังคายนาอย่างไม่เปลี่ยนแปลง คริสตจักรออร์ทอดอกซ์แห่งกรีกเป็นองค์กรอิสระและบริหารงานโดยการสังคายนาของบิชอปที่รับใช้ และการสังคายนาถาวรซึ่งก่อตั้งและประกอบขึ้นตามที่ระบุไว้ในกฎบัตรตามกฎหมายของคริสตจักร ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติของหนังสือพระสังฆราชเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๕๐ และรัฐบัญญัติการสังคายนาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ค.ศ. ๑๙๒๘

๒. ระบอบการปกครองพระศาสนจักรที่มีในบางพื้นที่ของรัฐไม่ถือว่าขัดต่อบทบัญญัติในวรรคก่อน

๓. ข้อความในพระคัมภีร์จะต้องคงไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลง การแปลข้อความอย่างเป็นทางการเป็นภาษาอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคริสตจักรอิสระแห่งกรีซ (Autocephalous Church of Greece) และคริสตจักรใหญ่แห่งพระคริสต์ในคอนสแตนติโนเปิลก่อนถือเป็นสิ่งต้องห้าม

มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ชาวกรีกทุกคนย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระและมีส่วนร่วมในชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ ตราบเท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือละเมิดรัฐธรรมนูญและประเพณีอันดีงาม

มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นสิ่งที่ละเมิดไม่ได้ การได้รับสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อทางศาสนาของแต่ละบุคคล

วรรคสี่ บุคคลใดจะได้รับการยกเว้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามภาระผูกพันต่อรัฐ หรือปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามกฎหมายเพราะความเชื่อทางศาสนาของตนไม่ได้

มาตรา ๑๔ วรรคสาม ห้ามทำการยึดหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ก่อนหรือหลังจำหน่าย

การยึดตามคำสั่งของอัยการสูงสุดจะอนุญาตได้เฉพาะหลังจากจำหน่ายแล้วเท่านั้น และในกรณีดังต่อไปนี้:

ก) ความผิดต่อศาสนาคริสต์หรือศาสนาอื่น ๆ ที่เป็นที่รู้จัก

ข) การดูหมิ่นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ

ค) สิ่งพิมพ์ที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ อุปกรณ์ และการจัดวางกองกำลังติดอาวุธหรือป้อมปราการของประเทศ หรือที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อโค่นล้มระบอบการปกครองอย่างรุนแรง หรือมุ่งเป้าไปที่บูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ

ง) สิ่งพิมพ์ลามกอนาจารซึ่งเห็นได้ชัดว่าขัดต่อศีลธรรมอันดีของสาธารณะ ในกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนด
 มาตรา ๑๖ วรรคสอง การศึกษาถือเป็นภารกิจพื้นฐานของรัฐและมุ่งเน้นที่การฝึกฝนด้านศีลธรรม
 สติปัญญา วิชาชีพ และร่างกายของชาวกรีก การพัฒนาจิตสำนึกของชาติและศาสนา และการพัฒนาพวกเขา
 ให้เป็นพลเมืองเสรีและมีความรับผิดชอบ

มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ครอบครัวซึ่งเป็นรากฐานของการดำรงรักษาและความก้าวหน้าของชาติ
 ตลอดจนการแต่งงาน ความเป็นแม่และวัยเด็ก จะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของรัฐ

มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญย่อมมีการแก้ไขเพิ่มเติมได้ ยกเว้นบทบัญญัติที่
 กำหนดรูปแบบการปกครองแบบสาธารณรัฐรัฐสภา และบทบัญญัติของมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง
 วรรคสี่และวรรคเจ็ด มาตรา ๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่งและวรรคยี่สิบหก^๖

^๖ The Constitution of Greece

Article 2, Paragraph 2 Respect and protection of the value of the human being constitute the primary obligations of the State.

Article 3 1. The prevailing religion in Greece is that of the Eastern Orthodox Church of Christ. The Orthodox Church of Greece, acknowledging our Lord Jesus Christ as its head, is inseparably united in doctrine with the Great Church of Christ in Constantinople and with every other Church of Christ of the same doctrine, observing unwaveringly, as they do, the holy apostolic and synodal canons and sacred traditions. It is autocephalous and is administered by the Holy Synod of serving Bishops and the Permanent Holy Synod originating thereof and assembled as specified by the Statutory Charter of the Church in compliance with the provisions of the Patriarchal Tome of June 29, 1850 and the Synodal Act of September 4, 1928.

2. The ecclesiastical regime existing in certain districts of the State shall not be deemed contrary to the provisions of the preceding paragraph.

3. The text of the Holy Scripture shall be maintained unaltered. Official translation of the text into any other form of language, without prior sanction by the Autocephalous Church of Greece and the Great Church of Christ in Constantinople, is prohibited.

Article 4, Paragraph 1 All Greeks are equal before the law.

Article 5, Paragraph 1 All persons shall have the right to develop freely their personality and to participate in the social, economic and political life of the country, insofar as they do not infringe the rights of others or violate the Constitution and the good usages.

Article 13, Paragraph 1 Freedom of religious conscience is inviolable. The enjoyment of civil rights and liberties does not depend on the individual's religious beliefs.

Paragraph 4 No person shall be exempt from discharging his obligations to the State or may refuse to comply with the laws by reason of his religious convictions.

Article 14, Paragraph 3 The seizure of newspapers and other publications before or after circulation is prohibited. Seizure by order of the public prosecutor shall be allowed exceptionally after circulation and in case of:

a) an offence against the Christian or any other known religion.

b) an insult against the person of the President of the Republic.

c) a publication which discloses information on the composition, equipment and set-up of the armed forces or the fortifications of the country, or which aims at the violent overthrow of the regime or is directed against the territorial integrity of the State.

d) an obscene publication which is obviously offensive to public decency, in the cases stipulated by law.

Article 16, Paragraph 2 Education constitutes a basic mission for the State and shall aim at the moral, intellectual, professional and physical training of Greeks, the development of national and religious consciousness and at their formation as free and responsible citizens.

Article 21, Paragraph 1 The family, being the cornerstone of the preservation and the advancement of the Nation, as well as marriage, motherhood and childhood, shall be under the protection of the State.

๓.๒ อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อบทที่ ๙ เสรีภาพทางความคิด มโนธรรม และศาสนา

๑. ทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพทางความคิด มโนธรรม และศาสนา สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพในการเปลี่ยนศาสนาหรือความเชื่อ และเสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนาหรือความเชื่อ ไม่ว่าจะโดยลำพังหรือร่วมกับผู้อื่นในชุมชน และในที่สาธารณะหรือส่วนตัว ในการสักการบูชา การสอน การปฏิบัติ และการประกอบพิธีกรรม

๒. เสรีภาพในการแสดงออกทางศาสนาหรือความเชื่อของตนต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดตามที่กฎหมายกำหนดและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยเพื่อผลประโยชน์ของความปลอดภัยสาธารณะ การคุ้มครองความสงบเรียบร้อย สุขภาพ หรือศีลธรรมของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

ข้อบทที่ ๑๔ การห้ามการเลือกปฏิบัติ

การใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ย่อมได้รับการป้องกันโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ชาติหรือสังคมกำเนิด กลุ่มชาติพันธุ์ ทรัพย์สิน สถานะในการเกิดหรืออื่น ๆ ^๓

๓.๓ พิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ข้อบทที่ ๒ สิทธิในการศึกษา

ห้ามมิให้บุคคลใดถูกปฏิเสธสิทธิในการศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการสอน รัฐต้องเคารพสิทธิของผู้ปกครองในการรับรองการศึกษาและการสอนดังกล่าวให้สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาและปรัชญาของตนเอง^๔

Article 110, Paragraph 1 The provisions of the Constitution shall be subject to revision with the exception of those which determine the form of government as a Parliamentary Republic and those of articles 2 paragraph 1, 4 paragraphs 1, 4 and 7 , 5 paragraphs 1 and 3, 13 paragraph 1, and 26.

(ที่มา: <https://codices.coe.int/codices/documents/constitution/B6380258-ECD7-4BB2-845A-8AD2A99FB303?lang=eng#af038d28e-857d-4536-31cc-08dc0d39b46c>)

^๓ European Convention on Human Rights

Article 9 Freedom of thought, conscience and religion

1. Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.

2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 14 Prohibition of discrimination

The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

(ที่มา: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ENG)

^๔ Protocol 1 to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms
Article 2 – Right to education

๔. คำพิพากษาของสภาแห่งรัฐ

สภาแห่งรัฐ โดยที่ประชุมใหญ่ (Plenary) ได้เริ่มต้นการพิจารณาโดยตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งกรีซที่เกี่ยวข้องกับระบอบการปกครองพระศาสนจักรของกรีซ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคล ทั้งในส่วนคำปรารภและมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๓ วรรคสี่ มาตรา ๑๔ วรรคสาม มาตรา ๑๖ วรรคสอง มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับแนวบรรทัดฐานของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป อนึ่ง การอ้างอิงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ซึ่งเป็นศาสนาหลักของกรีซ รวมถึงการอ้างถึงพระตรีเอกานุภาพ (the Holy Trinity) ที่ปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญ แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ในประวัติศาสตร์ของกรีกโบราณ (Hellenism) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมัน (the Ottoman rule) ซึ่งเป็นช่วงก่อนการประกาศเอกราช นอกจากนี้ กรณีดังกล่าวยังถือเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ว่า ชาวกรีกส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ด้วย ดังนั้น การอ้างถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อในเชิงบรรทัดฐาน เช่น การกำหนดให้เทศกาลของชาวคริสต์เป็นวันหยุดของภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การอ้างถึงการพัฒนามโนธรรมของชาติและศาสนาในฐานะภารกิจพื้นฐานของรัฐยังหมายถึงมโนธรรมของชาวกรีกในการก่อตั้งรัฐชาติและการน้อมรับศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์เป็นศาสนาหลัก

ขณะเดียวกันผู้ปกครองของนักเรียนก็ล้วนแล้วแต่มีเป้าหมายเดียวกันสำหรับบุตรหลานบนพื้นฐานของมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญ และข้อบทที่ ๒ ของพิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ECHR) นั่นคือ เพื่อปกป้องการศึกษาและการฝึกอบรมของบุตรหลานให้เป็นไปตามความเชื่อทางศาสนา ซึ่งก็คือ หลักการและประเพณีของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ โดยวิธีการหลักในการบรรลุเป้าหมายของการศึกษาดังกล่าว คือ ชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียน ดังนั้น กฎหมายหรือบทบัญญัติใดที่ไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ดังกล่าวซึ่งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ (a constitutional obligation) ก็ถือว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการบรรลุเป้าประสงค์ตามรัฐธรรมนูญในทางปฏิบัติแล้ว ก็ควรจะให้มีการเรียนการสอนในชั้นเรียนศาสนาในจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่เพียงพอเหมาะสม และไม่ควรถูกลดทอนคุณค่าลงเมื่อเปรียบเทียบกับชั้นเรียนอื่น และควรมีการนำเสนอหลักคำสอน ค่านิยมทางศีลธรรม และประเพณีของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ในลักษณะที่ชัดเจนและครอบคลุม ปราศจากความสับสนกับคำสอนของศาสนาและหลักความเชื่ออื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ชั้นเรียนศาสนาในกรีซไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแต่การถ่ายทอดข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ศาสนา หรือสังคมวิทยาเท่านั้น แต่ควรปลูกฝังเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ตามรัฐธรรมนูญ

No person shall be denied the right to education. In the exercise of any functions which it assumes in relation to education and to teaching, the State shall respect the right of parents to ensure such education and teaching in conformity with their own religious and philosophical convictions.

(ที่มา: <https://www.refworld.org/legal/agreements/coe/1952/en/35969>)

อนึ่ง การเรียนการสอนในชั้นเรียนศาสนาดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองเสรีภาพในทางศาสนาตามมาตรา ๑๓ ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นการยึดยึดศาสนาใดศาสนาหนึ่งให้กับเด็กที่นับถือศาสนาอื่น หากแต่เป็นการปลูกฝังความเชื่อทางศาสนาของนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์โดยเฉพาะ ขณะที่นักเรียนที่มีความเชื่อที่แตกต่างก็ยังคงมีสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นการเข้าชั้นเรียนศาสนาที่มีเนื้อหาวิชาตามที่กล่าวถึงข้างต้นโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ โดยเป็นไปตามตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ สอดคล้องกับคำแถลงการณ์ของผู้ปกครองที่อ้างถึงเหตุผลของมโนธรรมทางศาสนา^๔ ขณะเดียวกัน รัฐยังมีหน้าที่ที่จะต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่เทียบเท่า หากมีจำนวนนักเรียนที่มีความเชื่อที่แตกต่างกันเพียงพอ ซึ่งตราบใดที่รัฐสามารถบรรลุหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญตามวิธีที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว รัฐกรีกก็ไม่ได้ถูกห้ามมิให้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอื่นในโลกลงในหลักสูตรของโรงเรียน นอกจากนี้สำหรับนักเรียนที่มีความเชื่อที่แตกต่างออกไป เช่น นิกายคาทอลิก ยิว หรือนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยมุสลิมในภูมิภาคทรซตะวันตก (Western Thrace) สภานิติบัญญัติกรีกได้จัดให้มีการเรียนการสอนศาสนาดังกล่าวโดยเฉพาะโดยครูที่นับถือศาสนานั้น และโดยชาวมุสลิมอิสลามที่เป็นชนกลุ่มน้อยโดยเฉพาะ ทั้งนี้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว และบนพื้นฐานของหลักความเสมอภาค (ตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ข้อบทที่ ๙ และข้อบทที่ ๑๔ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และข้อบทที่ ๒ วรรคหนึ่ง ของพิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน) สภานิติบัญญัติแห่งกรีกไม่อาจปรับเปลี่ยนชั้นเรียนศาสนาในโรงเรียนอันเป็นการลดทอนสิทธิของนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ที่ได้รับการรับรอง ให้แก่นักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นได้ กล่าวคือ สิทธิที่จะได้รับการสอนในหลักคำสอนของตนเท่านั้น (the right to be taught exclusively their own dogma)

สภาแห่งรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า การเรียนการสอนชั้นเรียนศาสนาในกรีซควรมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาจิตสำนึกในศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ให้แก่นักเรียนที่นับถือศาสนาดังกล่าว โดยหลักสูตรที่อยู่ในการพิจารณาครั้งนี้มิได้ตอบสนองต่อเป้าหมายดังกล่าว หากแต่เป็นการมุ่งเป้าไปที่นักเรียนโดยไม่คำนึงถึงความศรัทธาในศาสนา (religious commitment) เป็นการก้าวข้ามแนวปฏิบัติที่ล้ำสมัยของการสารภาพบาปแบบเดิม ('goes beyond obsolete practices of confessional monophony') และมุ่งเน้นไปที่การฉายภาพองค์ประกอบโดยทั่วไปของศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์และนิกายอื่น รวมถึงในศาสนาอื่นด้วย นอกจากนี้ หลักสูตรดังกล่าวยังมุ่งเน้นไปที่ประเด็นทางสังคมต่าง ๆ และ "มุมมองทางโลกทั้งในทางศาสนาและไม่ใช่ศาสนา" ซึ่งเป็นสาระสำคัญของจุดประสงค์ทางการศึกษาของชั้นเรียนอื่น ซึ่งในกรณีนี้ สภาแห่งรัฐเห็นว่า หลักสูตรพิพาทดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ และขัดต่อข้อบทที่ ๒ ของพิธีสารที่ ๑ ของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ โดยตีความตามบรรทัดฐานของสภาแห่งรัฐและแนวคำพิพากษาของศาลยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

^๔ ดูเพิ่มเติม คำพิพากษา ECHR ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๐๐๗ คดี Folgero and others v Norway คำร้อง ๑๕๔๗๒/๐๒

สรุปข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเช็ก
 คำวินิจฉัย เลขที่ PL. ÚS 16/24 ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ (ค.ศ. ๒๐๒๔)
 กรณีกฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการเลื่อนเงินเดือนสำหรับผู้พิพากษาหญิงที่ลาคลอดบุตรหรือ
 ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติและสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทน
 ที่เป็นธรรมสำหรับการทำงาน*

นายนิติกร จิรนิติกาลกิจ
 ผู้อำนวยการกองรัฐธรรมนูญต่างประเทศ

๑. บทสรุปแห่งคดี

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเช็กได้วินิจฉัยให้มาตรา ๓๑ วรรคห้า ของรัฐบัญญัติ เลขที่ ๒๓๖/๑๙๙๕ ว่าด้วยเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ และผู้พิพากษาและสมาชิกของรัฐสภายุโรป (Act no. 236/1995 Coll., on the salary and other benefits related to the performance of the duties of public officials and certain state bodies and judges and Members of the European Parliament) ในส่วนที่บัญญัติว่า “ซึ่งไม่รวมถึงช่วงเวลาตามที่กำหนดไว้ในวรรคสี่” (“which does not include the periods referred to in paragraph 4”) ในกรณีของการลาคลอดบุตรและเพื่อเลี้ยงดูบุตร (maternity and parental leave) มิได้เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน เนื่องจากไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ขบด้วยกฎหมาย (หรือเป็นไปเพื่อบางบุคคลเท่านั้น บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามอำเภอใจ (an arbitrary criterion)) ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อหลักการห้ามเลือกปฏิบัติ ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ ของธรรมนูญสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (the Charter of Fundamental Rights and Freedom)

๒. สรุปข้อเท็จจริง

ศาลแขวง (the District Court) ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยเพิกถอนส่วนหนึ่งของบทบัญญัติมาตรา ๓๑ วรรคห้า ของรัฐบัญญัติ เลขที่ ๒๓๖/๑๙๙๕ ว่าด้วยเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ และผู้พิพากษาและสมาชิกของรัฐสภายุโรป ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวเกิดขึ้นจากกระบวนการพิจารณาคดีของศาลแขวง โดยผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้ยื่นฟ้องสาธารณรัฐเช็ก เพื่อขอให้จ่ายเงินเดือนของเดือนพฤศจิกายนและเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ คืนให้แก่ตนเอง ซึ่งตามบทบัญญัติพิพาทกำหนดว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการลาคลอดบุตรหรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตร (maternity and parental leave) จะไม่ถูกนับรวมในระยะเวลา ๓ ปี ของการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้พิพากษา ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการเลื่อนเงินเดือนขั้นที่สาม (the third salary coefficient) อย่างไรก็ตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ที่เริ่มประกอบวิชาชีพด้านกฎหมายในตำแหน่งผู้พิพากษาหลังจากมีประสบการณ์

* สามารถสืบค้นรายละเอียดของคำวินิจฉัยได้ที่:

<https://codices.coe.int/codices/documents/precis/C8923A1D-CFA0-41DC-FD14-08DD3170E66F>

ทางด้านกฎหมายมากกว่า ๘ ปีเท่านั้นที่สามารถลาคลดบุตรและลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรได้โดยไม่มีผลกระทบทางลบต่อการเลื่อนเงินเดือนที่สูงขึ้น ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวถือเป็นกำหนดหลักเกณฑ์ตามอำเภอใจ (an arbitrary criterion) ของผู้ตรากฎหมาย ดังนั้น บทบัญญัติพิพาทจึงขัดต่อระบอบรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐและกฎหมายของสหภาพยุโรป นอกจากนี้ เนื่องจากการลาคลดบุตรหรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรถือเป็นเรื่องสำคัญ (a matter of principle) ของสตรีในฝ่ายตุลาการ ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นการเลือกปฏิบัติต่อสตรีหรือการเป็นบิดามารดาในเวลาเดียวกันโดยปราศจากเหตุผลที่รับฟังได้

๓. หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ธรรมนูญสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (ตามมติที่ประชุมสภาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ ว่าด้วยประกาศธรรมนูญสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน อันถือเป็นส่วนหนึ่งของระบอบรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐเช็ก)

มาตรา ๑ ประชาชนย่อมมีอิสระและเท่าเทียมในศักดิ์ศรีและสิทธิต่าง ๆ ขณะที่สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ไม่สามารถโอนให้ผู้อื่นได้ ไม่สามารถกำหนดได้ และไม่สามารถถูกเพิกถอนได้

มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ทุกคนย่อมได้รับการรับรองในการใช้สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยปราศจากการคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ความเชื่อและศาสนา มุมมองทางการเมือง ชาติหรือสังคมกำเนิด สมาชิกของชนชาติหรือชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานะอื่น ๆ

มาตรา ๒๘ ลูกจ้างย่อมมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการทำงาน รวมถึงเงื่อนไขการทำงานที่เหมาะสม ทั้งนี้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย^๒

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติพิพาทได้ถูกนำมาใช้บังคับในระบบกฎหมายของประเทศในช่วงที่อายุขั้นต่ำของบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาถูกกำหนดไว้ที่ ๒๕ ปี (ขณะที่ปัจจุบันถูกกำหนดไว้ที่ ๓๐ ปี) และเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น การเข้าสู่สายวิชาชีพด้านกฎหมาย นอกเหนือจากองค์กรตุลาการ (อาทิ ทนายความ) ซึ่งมีได้ถูกกำหนดโดยกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ภายใต้เงื่อนไขในปัจจุบัน บทบัญญัติดังกล่าวย่อมมีผลเฉพาะกับสตรีเท่านั้น โดยเฉพาะกลุ่มสตรีผู้ซึ่งกลายเป็นผู้พิพากษาทันทีภายหลังจากมีอายุครบ ๓๐ ปี และผู้ซึ่งลาคลดบุตรและลาเพื่อ

^๒ CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS AND FREEDOMS – RESOLUTION of the Presidium of the Czech National Council of 16 December 1992 on the declaration of the CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS AND FREEDOMS as a part of the constitutional order of the Czech Republic

Article 1 All people are free and equal in their dignity and rights. Their fundamental rights and freedoms are inherent, inalienable, non-prescriptible, and irrevocable.

Article 3 (1) Everyone is guaranteed the enjoyment of her fundamental rights and basic freedoms without regard to gender, race, colour of skin, language, faith and religion, political or other conviction, national or social origin, membership in a national or ethnic minority, property, birth, or other status

Article 28 Employees have the right to fair remuneration for their work and to satisfactory work conditions. Detailed provisions shall be set by law.

(ที่มา : <https://www.refworld.org/legal/legislation/natlegbod/1991/en/19613>)

เลี้ยงดูบุตรก่อนดำรงตำแหน่งครบ ๓ ปี แม้ว่าระยะเวลาประสบการณ์ดังกล่าวจะถูกรวมอยู่ในระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ทั้งหมดแล้วก็ตาม แต่ก็จะไม่ถูกรวมอยู่ในระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่จริง ๓ ปี ตามที่กำหนดไว้ (อันเป็นผลมาจากบทบัญญัติพิพาท) สำหรับการเลื่อนเงินเดือนจากขั้นที่สองเป็นขั้นที่สาม ดังนั้น กลุ่มสตรีผู้ซึ่งเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (career paths) สามารถเกิดขึ้นได้ตามปกติ จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบอันเกิดจากบทบัญญัติพิพาทได้ อย่างไรก็ตาม กรณีอาจเป็นไปได้ภายใต้การกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา หากผู้พิพากษาสตรีได้รับการแต่งตั้งภายหลังจากอายุครบ ๒๕ ปี บุคคลเหล่านั้นก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเลื่อนระยะเวลาที่ต้องการเป็นแม่ (motherhood) และยังสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ครบกำหนดเวลา ๓ ปีเต็มก่อนที่จะถึงปีที่เก้าของการประกอบวิชาชีพ ขณะที่บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาภายหลังจากที่มีประสบการณ์ ๘ ปี (โดยปกติแล้วจะเกิดขึ้นภายหลังจากเข้าสู่ชั้นเนติบัณฑิตไปจนถึงระยะเวลาปกติของการเก็บประสบการณ์ในศาลก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้ง) ย่อมไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ จากบทบัญญัติพิพาท แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะลาคลอดบุตรหรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรในทันทีภายหลังจากที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาก็ตาม ด้วยเหตุนี้ เฉพาะเวลารวมของประสบการณ์ทางด้านกฎหมายเท่านั้นที่เป็นตัวกำหนดเงื่อนไข ซึ่งช่วงระยะเวลาของการลาคลอดบุตรและลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรจะถูกนับรวมด้วย ขณะเดียวกันระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาไม่ส่งผลต่อเงื่อนไขในการเลื่อนเงินเดือนแต่อย่างใด

โดยทั่วไปแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญย่อมรับความไม่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย (statutory inequality) แต่ก็เฉพาะกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้บนพื้นฐานของสิ่งที่รัฐธรรมนูญยอมรับได้เท่านั้น และเนื่องจากความแตกต่างในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการทำงาน (the right to fair remuneration for work) และความไม่เท่าเทียมกันเป็นผลมาจาก “หลักเกณฑ์ที่น่าสงสัย” ของเพศและอายุรวมถึงอายุ (the suspect criterion of gender and age) ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบทบัญญัติพิพาทตามหลักความได้สัดส่วน (the three-step proportionality test) อันประกอบด้วย ความเหมาะสม (appropriateness) ความจำเป็น (necessity) และความได้สัดส่วนอย่างแคบ (proportionality in the narrower sense)

เห็นว่า บทบัญญัติพิพาทนั้นสอดคล้องกับเกณฑ์ด้านความเหมาะสม (appropriateness) เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายในการสร้างหลักประกันว่า ผู้พิพากษาใหม่นั้นก่อนที่จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้น ได้ปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้แล้ว และมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในศาล อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติพิพาทมีผลกระทบเฉพาะกับผู้พิพากษาซึ่งมีประสบการณ์รวมกันยังไม่เกินแปดปี ขณะที่ผู้ซึ่งเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่ปีที่เก้าเป็นต้นไปจะไม่ได้รับผลกระทบจากบทบัญญัติพิพาทแต่อย่างใด แม้ว่าผู้เหล่านั้นจะลาคลอดบุตรหรือลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรในทันทีภายหลังจากที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งก็ตาม ทั้งนี้ กรณีที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ตรากฎหมายมิได้เลือกมาตรการที่อ่อนไหวต่อสิทธิขั้นพื้นฐานมากที่สุด เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายจะบรรลุผลได้เฉพาะกับบางบุคคลเท่านั้นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นตามอำเภอใจ (an arbitrary criterion) อันก่อให้เกิดความแตกต่างที่ไม่ชอบธรรมระหว่างผู้พิพากษา (โดยเฉพาะที่เป็นสตรี) ดังนั้น บทบัญญัติพิพาทจึงไม่ต้องด้วยเกณฑ์

ด้านความจำเป็น (the necessity) และด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาบทบัญญัติพิพาทกับ
เกณฑ์ด้านความได้สัดส่วนอย่างแคบแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า บทบัญญัติพิพาทมีลักษณะเป็นการเลือก
ปฏิบัติ จึงขัดต่อมาตรา ๓ วรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ ของธรรมนูญสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
(ว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมสำหรับการทำงาน) ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยให้บทบัญญัติ
ดังกล่าวสิ้นผลใช้บังคับ

CZE-2024-3-003

a) Czech Republic b) Cour constitutionnelle c) plenum d) 20/11/2024 e) PL. ÚS 16/24 f) Salary discrimination against female judges on maternity and parental leave g) https://nalus.usoud.cz:443/Search/GetText.aspx?sz=PL-16-24_1 h) Codices (Czech)

Headnotes

Section 31.5 of Act no. 236/1995 Coll., on the salary and other benefits related to the performance of the duties of public officials and certain state bodies and judges and Members of the European Parliament, in its part which reads "*which does not include the periods referred to in paragraph 4*", in the case of maternity and parental leave, does not stand up to the proportionality test, since it does not pursue a legitimate aim (or pursues it selectively only for certain persons on the basis of an arbitrary criterion), thereby is contrary to the prohibition of discrimination under Article 3.1 of the Charter of Fundamental Rights and Freedoms in conjunction with Article 28 of the Charter.

Summary

I. The District Court submitted a petition to the Constitutional Court to annul part of the provision of Section 31.5 of Act no. 236/1995 Coll. The petition arose out of proceedings before the District Court, where a judge of an ordinary court brought an action against the Czech Republic seeking back pay of her salary for November and December 2023. According to the contested provision, the time spent on maternity and parental leave does not count towards the three years of service as a judge, which is conditional on promotion to the third salary coefficient. However, for those who start to practice law as a judge only after more than eight years of legal experience, maternity and parental leave has no negative effect on salary increases. According to the District Court, this is an arbitrary act of the legislator. The contested provision is contrary to the constitutional order of the Czech Republic and European Union law. Since women in the judiciary take maternity and parental leave as a matter of principle, the provision discriminates against women and parents at the same time, without any rational justification.

II. The Constitutional Court reiterated that the contested provision was introduced into the legal system at a time when the minimum age for appointment as a judge was 25 years

(currently it is 30 years) and when so-called lateral entries into the judiciary, i.e. entries from professions outside the judiciary (advocates, etc.), were not regulated by law.

The Constitutional Court stated that under current conditions, the provision typically affects only women, specifically the group of women who become judges immediately after reaching the age of 30 and who take maternity and parental leave earlier than after three years in office. Although that period of experience is then included in their total period of service, it is no longer included, as a result of the contested provision, in the three years of actual service required (together with at least eight years of experience, including maternity and parental leave) to move from the second to the third salary coefficient. Those women, whose career paths can be regarded as common, cannot therefore avoid the negative effects of the contested provision. However, this was possible under the original lower age limit for appointment as a judge. In the past, if women judges were appointed after the age of 25, they did not have to postpone motherhood and were able to serve for a full three years before their ninth year of practice. Persons who become judges after eight years of experience (typically after a 'lateral' entry from the Bar, but also after longer than usual practice in the courts before appointment) are not affected by the challenged provision at all, even if they take maternity and parental leave soon after their appointment. Only the total length of their legal experience will be decisive for them, in which the period of maternity and parental leave will be counted, and the length of service as a judge will no longer affect the coefficient.

The Constitutional Court has generally accepted statutory inequality, but only if it can be justified on the basis of constitutionally acceptable considerations. Since the difference in treatment concerns the right to fair remuneration for work, and the inequality is caused by the 'suspect criterion' of gender and possibly also age, it was necessary to subject the contested provision to the three-step proportionality test (the criterion of appropriateness, the criterion of necessity and the assessment of proportionality in the narrower sense).

The Constitutional Court stated that the contested provision meets the criterion of appropriateness, as it may contribute to the legitimate aim of ensuring that new judges, before they become entitled to a higher salary, actually perform the mandate for a certain period and become thoroughly familiar with the activities performed in court. However, the contested provision has that effect only on judges whose total period of creditable experience does not exceed eight years. Those who start the mandate from their ninth year

of practice (typically after "lateral" entry from the Bar, but also after longer than usual legal practice at a court before appointment) will not be affected by the contested provision at all, even if they take maternity and parental leave soon after appointment. The foregoing shows that the legislator did not choose the measure that would be most sensitive to fundamental rights, since the legitimate aim is pursued selectively only for certain persons on the basis of an arbitrary criterion, which creates unjustified differences among (female) judges. The contested provision thus failed the necessity test. For this reason, there was no longer any need to apply the last step of the test (proportionality test in the narrower sense).

The Constitutional Court concluded that the contested provision was discriminatory, thus contrary to Article 3.1 of the Charter in conjunction with Article 28 of the Charter (the right to fair remuneration for work). The Constitutional Court therefore annulled the provision.

(Source: <https://codices.coe.int/codices/documents/precis/C8923A1D-CFA0-41DC-FD14-08DD3170E66F>)

////////////////////////////////////